

UCHWAŁA
RADY POWIATU W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM

z dnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w 2019 roku "Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026"

Na podstawie art. 19 pkt 1 i art. 112 ust. 12 i ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507) w związku z art. 4 ust. 1 pkt 3 i 3a oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920), uchwala się:

§ 1.

Przyjęcie sprawozdania z realizacji w 2019 roku "Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026", które stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

"Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026" została przyjęta Uchwałą Nr XV/98/2016 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 11 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia do realizacji "Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026".

Przedstawienie Radzie Powiatu sprawozdania z realizacji w 2019 roku "Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026" jest obowiązkiem Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

"Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026" jest dokumentem, który ma inicjować zachowania służące wzmocnieniu postaw aktywnych oraz wspieranie osób, dzieci i młodzieży oraz rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów.

Przedstawiony projekt uchwały Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim, zgodny jest z założeniami „Strategii Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015-2024” - obszar priorytetowy: Kapitał ludzki i społeczny (P2), Cel strategiczny CS.2.1 Rozwinięty i w pełni wykorzystany kapitał ludzki oraz Cel strategiczny CS.2.2 Wartościowy kapitał społeczny.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Nowym Dworze Gdańskim

mgr Doroła Betkier

STAROSTA

Jacek Gross

*Załącznik
do Uchwały Nr.....
Rady Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim
z dnia.....*

Sprawozdanie z realizacji w 2019 roku

***„STRATEGII INTEGRACJI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
POWIATU NOWODWORSKIEGO
na lata 2016 – 2026”***

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Nowym Dworze Gdańskim**

Sierpień 2020

Spis treści

Słownik	2
Wstęp	3
1. Monitoring i ewaluacja	5
2. Ocena realizacji wdrażania działań strategicznych	5
3. Część sprawozdawcza	6
4. Programy	38
„Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2020”	38
„Program pomocy dziecku i rodzinie Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2021”	46
„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2020”	49
„Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020”	52
„Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020”	53
„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2026”	54
5. Zakończenie	77
Spis tabel	81
Spis rysunków	81

Słownik

1. **DPS** - Dom Pomocy Społecznej „MORS” w Stegnie;
2. **GKRPA** - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. **GOPS** – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
4. **GUS** - Główny Urząd Statystyczny;
5. **IPU**- Indywidualny Program Usamodzielnienia;
6. **JST**- Jednostki Samorządu Terytorialnego;
7. **KPP** - Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim;
8. **MGOPS** – Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim;
9. **MOPS** – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy Morskiej;
10. **NEET** - (ang. *not in employment, education or training*) – nazwa zjawiska socjologicznego i określana nią grupa społeczna, obejmująca młodzież pozostającą poza sferą zatrudnienia i edukacji, czyli tych którzy jednocześnie nie uczą się, nie pracują ani nie przygotowują się do zawodu;
11. **NGO** - z języka angielskiego "non governmental organisations" - organizacje pozarządowe, struktury powstające w wyniku inicjatyw obywatelskich, odpowiadają na konkretne potrzeby czy aspiracje ludzi;
12. **NK** – „Niebieska Karta”;
13. **NZOZ** – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
14. **OHP** – Ochotniczy Hufiec Pracy;
15. **OPS** - Ośrodek Pomocy Społecznej;
16. **OREW** - Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy;
17. **PCO** - Państwowe Centrum Opieki;
18. **PCPR** - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim;
19. **PFRON** - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
20. **POIK** - Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim;
21. **PPP** - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim;
22. **Powiat** – Powiat Nowodworski;
23. **PUP** - Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim;
24. **PZERI** – Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów;
25. **PZN** - Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski Koło Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim;
26. **Strategia** - Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026;
27. **SWOT** - nazwa jednej z metod analizy strategicznej, akronim angielskich słów **S** (*Strengths*) – mocne strony, **W** (*Weaknesses*) – słabe strony, **O** (*Opportunities*) – szanse; **T** (*Threats*) – zagrożenia;
28. **WTZ** - Warsztat Terapii Zajęciowej;
29. **ZI** - Zespół Interdyscyplinarny;
30. **ZUS** - Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wstęp

„Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” jest dokumentem przedstawiającym społeczność lokalną, skalę zjawisk i problemów społecznych występujących w Powiecie Nowodworskim. Stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań i poprawy tych stanów rzeczy, a także zjawisk występujących w obrębie danej społeczności w obszarze problemów społecznych. Strategia jako priorytetowe przedsięwzięcie osób i podmiotów powołanych do rozwiązywania problemów społecznych, budowania systemu wsparcia, jawi się więc nowoczesnym narzędziem niosącym zintegrowaną pomoc i poprawę jakości życia lokalnej społeczności.

W zamyśle koncepcji strategicznej jest zaangażowanie, tworzenie lokalnych koalicji mających charakter partnerski, organizacji i instytucji należących do różnych sektorów życia publicznego, w tym m. in. organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe czy podmioty gospodarcze. W długoterminowej perspektywie winny zaowocować pomocą materialną, bytową, szeroko rozumianym wsparciem dla osób i rodzin w przewyżczeniu ich trudnych sytuacji życiowych, w zmniejszeniu izolacji i dążeniu do integracji społecznej.

Dobrem nadrzędnym jest człowiek i jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym jak i społecznym. Przemiany jakie powinny zajść na terenie powiatu wiązą się z problemami lokalnej społeczności takimi jak m.in.: uzależnienia, przemoc w rodzinie, bezrobocie czy bezradność opiekuńczo- wychowawcza oraz problemy osób starszych i niepełnosprawnych.

Warto podkreślić, iż tylko spójne i skuteczne działania instytucji administracji samorządowej, organizacji pozarządowych czy innych podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej pozwolą poprawić jakość życia mieszkańców borykających się z izolacją, marginalizacją oraz dezintegracją społeczną.

Misja Powiatu Nowodworskiego jest istotnym elementem definiującym kształt i kierunek struktury strategicznej. Jest wyjściowym i niezmiennym celem zdefiniowanym przez podmioty uczestniczące w realizacji Strategii, który pozwala ustalić hierarchiczność wprowadzanych działań pomocowych na rzecz mieszkańców Powiatu Nowodworskiego.

„POWIAT NOWODWORSKI OTWARTY NA INTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ MIESZKAŃCÓW ORAZ WSPIERAJĄCY REALIZACJĘ WSPÓLNYCH INICJATYW BĘDĄCYCH SPRAWNYM I SKUTECZNYM ELEMENTEM SYSTEMU WSPARCIA SPOŁECZNEGO W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH”.

W strategicznym modelu pomocy społecznej Powiatu Nowodworskiego przedstawiciele samorządu lokalnego, środowiska pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, ochrony zdrowia, policja oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych ujęli następujące obszary działań:

1. Minimalizowanie przemocy w rodzinie, szkole, środowisku;
2. Uzależnienia- edukacja, przeciwdziałanie, profilaktyka, zapobieganie, terapia;
3. Integracja środowisk (NGO, seniorzy, młodzież, JST, osoby niepełnosprawne; udrożnienie przepływu informacji);
4. Minimalizowanie skutków bezrobocia (zawieranie partnerstwa, rozwój ekonomii społecznej, rozwój kształcenia ustawicznego i zawodowego, dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy);
5. Rozwój i wspieranie instytucji powiatowych adekwatnie do potrzeb mieszkańców Powiatu Nowodworskiego (współpraca z samorządami gmin, utworzenie środowiskowego domu samopomocy, dziennego domu pobytu);
6. Rozwój rodzicielstwa zastępczego i wspieranie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą.

Do realizacji Strategii przyczyniają się również wdrożone lokalne programy, bez których opracowanie i realizacja celów niniejszego dokumentu byłaby bezcelowym działaniem. Programy mają charakter kilkuletni, są narzędziami w pracy współczesnej polityki pomocy społecznej. W programach akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy wszystkich podmiotów uczestniczących w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów społecznych mieszkańców, w szczególności w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałaniu przemocy, uzależnieniom, bezrobociu czy wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych i wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W 2019 r. obowiązywały następujące programy:

1. „Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018 - 2020”;
2. „Program pomocy dziecku i rodzinie Powiatu Nowodworskiego na lata 2016 - 2021”;
3. „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2016 - 2020”;
4. „Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019 - 2020”;
5. „Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019- 2020”;
6. „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016 - 2026”.

1. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016 - 2026” są nieodzownymi elementami niniejszego dokumentu, mającymi na celu zapewnienie informacji o słuszności i skuteczności podejmowanych działań. Pozwalają konsekwentnie i rzetelnie dokonać przeglądu stopnia wdrażania zmian zapisów strategicznych oraz jej zgodność z wcześniejszymi założeniami i kierunkami działań. Dokonując na oceny zasadności wdrażania dokumentu, można na bieżąco korygować, modyfikować obowiązujący dokument oraz analizować dotychczasowe osiągnięcia oraz pracować nad zmniejszeniem eskalacji problemów społecznych lub całkowitym ich wyeliminowaniu w procesie jego realizacji.

Strategia jest dokumentem otwartym a dziesięcioletni okres wprowadzania zmian społecznych na terenie powiatu nowodworskiego powinien przynieść pozytywnie wymierne skutki jej wdrażania. Sukcesywna realizacja bowiem jej celów odpowiadać będzie na specyficzne i indywidualne potrzeby społeczności Powiatu np.: wzmoczenie rozwoju społeczno- gospodarczego regionu, rozwój kulturalny, niwelowanie i ograniczenie skutków rozpoznanych problemów społecznych lokalnego środowiska, ogólnie pojętą poprawą jakości życia mieszkańców.

Przy opracowaniu i monitorowaniu działań związanych z realizacją niniejszego dokumentu strategicznego czuwa Koordynator – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim.

Informacje statystyczne pozyskane od grup środowiskowych, instytucji i organizacji współpracujących nad realizacją Strategii posłużą do dokonania obiektywnej oceny stopnia realizacji założeń i programów wskazanych w dokumencie strategicznym, jej efektywności i skuteczności.

2. Ocena realizacji wdrażania działań strategicznych

Sprawozdanie ze „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” za rok 2019 r. dotyczy stopnia realizacji założonych działań, programów oraz ich wpływu na wszelkie dziedziny życia społecznego mieszkańców Powiatu. Działalność środowiskowych zasobów instytucjonalnych, organizacji społecznych oraz podmiotów uczestniczących i zaangażowanych w realizację zapisów strategicznych ma odzwierciedlenie w efektywności i rzetelności zrealizowanych przedsięwzięć.

Działania owe dotyczą przede wszystkim niwelowania i ograniczania zjawisk patologicznych, społecznie niepożądanych, wsparcia najbardziej potrzebujących osób

i grup społecznych znajdujących się w trudnej życiowej sytuacji, budowaniu poczucia bezpieczeństwa wpływającą nie tylko na poprawę kondycji i jakość życia lokalnej społeczności, ale również na pełne i aktywne zarówno kulturalne jak i społeczne uczestnictwo w zbiorowości.

Nadmienia się, iż Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim wystosował zaproszenia na spotkanie w siedzibie PCPR w sprawie podsumowania dotychczasowych osiągnięć z realizacji „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” oraz wynikających z niej programów. Spotkanie jednak nie odbyło się z uwagi na podjęcie działań związanych z wprowadzonym stanem zagrożenia epidemicznego w kraju.

Niniejsze sprawozdanie jest zatem oceną sprawozdawczą osiągnięć i wypracowanych działań opartych wyłącznie na danych uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii i zmierzających ku zrównoważonemu rozwojowi Powiatu Nowodworskiego.

3. Część sprawozdawcza

CEL STRATEGICZNY 1	
Minimalizowanie przemocy w rodzinie, szkole, środowisku	
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none">1.1. Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości na zjawisko przemocy.1.2. Wspieranie działalności POIK.1.3. Wspieranie działań ZI przy OPS (procedura "Niebieskiej Karty").1.4. Zwiększanie dostępności do specjalistycznej pomocy.1.5. Inicjowanie działań w kierunku utworzenia świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.1.6. Korzystanie z oferty usług świadczonych przez PPP w zakresie pomocy i wsparcia uczniów dotkniętych przemocą.1.7. Podnoszenie kompetencji zawodowych oraz doskonalenie osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy - udział w szkoleniach i kursach specjalistycznych.1.8. Kontynuowanie współpracy z KPP.1.9. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny.1.10. Pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych m. in. fundusze z Unii Europejskiej.

Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości na zjawisko przemocy realizowane było na terenie powiatu nowodworskiego w 2019 r. przez poszczególne jednostki organizacyjne gmin i miast poprzez przedsięwzięcia realizowane w ramach działań informacyjnych, edukacyjnych oraz szkoleniowych.

Kierunkami działań wpisującymi się w powyższy cel strategiczny w 2019 r. w zakresie podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy były m. in. :

1. W MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim w ramach projektu socjalnego została utworzona **Grupa wsparcia dla kobiet doświadczających przemocy w rodzinie**, której celem było zatrzymanie przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy oraz poprawa radzenia sobie z trudnościami w obszarze doświadczanej przemocy w rodzinie;
2. Zaangażowanie MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim wraz z Zespołem Interdyscyplinarnym działającym przy MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim w obchody **Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przemocą** poprzez rozpowszechnianie informacji na stronie internetowej ośrodka oraz w formie plakatów dotyczących możliwości skorzystania ze wsparcia w postaci porad psychologa oraz pracowników socjalnych;
3. Zorganizowanie przez Zespół Interdyscyplinarny w Nowym Dworze Gdańskim projektu „Szacunek zamiast przemocy”, którego celem było propagowanie wiedzy o stosowaniu bezprzemocowych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej. Adresatami projektu byli uczniowie klas V-VIII placówek szkolnych z terenu gminy Nowy Dwór Gdański, którzy wykonali prace plastyczne na w/w temat;
4. Przeprowadzenie badania ankietowego (300 osób) przez Zespół Interdyscyplinarny w Nowym Dworze Gdańskim na temat przemocy w rodzinie oraz wiedzy na temat uzyskania i poszukiwania pomocy w przypadku jej zaistnienia;
5. Młodzież szkolna z terenu gminy Stegna wzięła udział w konkursie „**Gdy słabość staje się siłą**”, zorganizowane przez KPP w Nowym Dworze Gdańskim;
6. Stowarzyszenie „Czarni Przemysław” przy wsparciu GKRPA przeprowadziło zajęcia sportowe i językowe z dziećmi, mające na celu wskazanie możliwości spędzania czasu wolnego bez alkoholu, komputera i przemocy;
7. Kampania informacyjna prowadzona przez członków ZI przy GOPS w Steganie „**Przemocy -NIE, Pomocy –TAK**”;
8. Aktywny udział KPP w Nowym Dworze Gdańskim w akcji zorganizowanej przez Zespół Interdyscyplinarny „**Nakarm się pączkiem nie nienawiścią**” w ramach **Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przemocą** oraz dyżury funkcjonariuszy policji w trakcie których osoby doświadczające przemocy mogły uzyskać niezbędne informacje i wsparcie;
9. Organizowanie spotkań profilaktycznych przez KPP w Nowym Dworze Gdańskim w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, agresji i odpowiedzialności karnej za czyny karalne nieletnich;
10. Na terenie miasta Krynica Morska odbyła się debata skierowana do seniorów pod

tytułem „*Seniorze bądź ostrożny. Bezpieczna tożsamość – nieskradzione życie*”;

11. Działanie świetlicy profilaktycznej w Nowym Dworze Gdańskim zapewniające wsparcie dzieciom ze środowisk dotkniętych przemocą- średnio w miesiącu w zajęciach uczestniczyło 14 dzieci;
12. Całodobowy telefon zaufania dla mieszkańców powiatu nowodworskiego;
13. Dystrybucja ulotek i broszur informacyjnych przez jednostki administracji samorządowej Powiatu (m.in. OPS, PCPR, POIK, placówki oświatowe) zawierających informacje na temat zjawiska przemocy oraz miejsc, gdzie osoby uwikłane w przemoc mogą otrzymać wsparcie i pomoc.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim świadczy pomoc dorosłym mieszkańcom powiatu, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej, to znaczy takiej, w której sami, bez pomocy z zewnątrz, wykorzystując znane im dotąd metody i środki, nie są w stanie poradzić sobie i rozwiązać problem, z którym się borykają. Interwencja kryzysowa prowadzona w POIK ma charakter działalności prewencyjnej, ponieważ jest związana z zapobieganiem pogłębiania się dysfunkcji w wyniku nierozwiązanych kryzysów. Kadre POIK tworzy trzech specjalistów: pracownik socjalny, psycholog oraz prawnik.

Działalność POIK w Nowym Dworze Gdańskim skoncentrowana jest na:

1. Udzielaniu wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, mediacyjnego oraz socjalnego osobom pozostającym w kryzysie oraz ofiarom przemocy;
2. Udzielaniu pomocy prawnej;
3. Natychmiastowym oddzieleniu ofiar przemocy od sprawcy oraz zapewnienie im bezpiecznego schronienia;
4. Działaniach profilaktycznych, polegających na propagowaniu wiedzy i umiejętności potrzebnych do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi.

W minionym roku udzielono wsparcia **180 osobom**, które zgłosiły się do POIK w Nowym Dworze Gdańskim. Najczęstsze problemy osób zgłaszających się o pomoc w 2019 roku to m.in.: konflikt małżeński i w konkubinacie, konflikt rodzinny, trudności w funkcjonowaniu w życiu codziennym, problemy emocjonalne oraz porady prawne np. alimenty. W zakresie porad psychologicznych w statystyce POIK uwzględniono **112** jednorazowych porad. W zakresie porad prawnych specjalista POIK odbył jednorazowo **209** konsultacji. Natomiast pracownik socjalny POIK w minionym roku 2019 odbył **35** jednorazowych konsultacji. Pomocy z powodu przemocy doznanej ze strony bliskich udzielono **9** osobom.

POIK oferuje również pomoc w zakresie schronienia dla osób doświadczających przemocy. Pomoc realizowana jest poprzez zapewnienie całodobowego schronienia w miejscach hostelowych. W POIK znajduje się hostel, w którym są zabezpieczone miejsca dla 4 osób. W minionym roku sprawozdawczym **1 osoba** skorzystała ze schronienia w hostelu.

W 2019 roku opracowano „Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020”, który ma służyć m.in.; utrwaleniu, zmiany osiągniętej w wyniku udziału w oddziaływaniach korekcyjno- edukacyjnych. Założeniem programu jest to, aby uczestnicy podczas spotkań

mieli możliwość rozwoju, utrwalenie zmian zachowań, pogłębienie samoświadomości oraz poznanie nowych formy zachowań prospołecznych.

Realizowano również „Program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020”. Szczegółowa realizacja obu programów znajduje się w dalszej części niniejszego dokumentu.

ZI w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej jest elementem gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. ZI działające przy ośrodkach pomocy społecznej podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a w ich skład wchodzi m.in. przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, oraz oświaty, ochrony zdrowia, przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz kuratorzy sądowi. Zadaniem ZI jest diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Bezpośrednia praca z rodzinami, w których dochodzi do przemocy jest realizowana przez członków grup roboczych powoływanych przez ZI. Grupy robocze zajmują się organizowaniem pomocy konkretnej rodzinie m.in. poprzez planowanie adekwatnych działań w obszarze interwencji i pomocy (indywidualny plan pomocy), realizację zaplanowanych działań i ich późniejszy monitoring czy ewaluację.

Poniższa tabela zawiera zestawienie dotyczące działalności ZI funkcjonujących na terenie powiatu nowodworskiego, a dane w niej zawarte zostały przekazane przez ZI oraz ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu nowodworskiego.

Tabela 1 Dane liczbowe dotyczące działalności ZI z terenu powiatu nowodworskiego w 2019 roku

	Liczba posiedzeń ZI	Liczba posiedzeń Grup Roboczych	Liczba wszczętych procedur NK
Krynica Morska	10	13	11
Nowy Dwór Gdański	10	150	58
Ostaszewo	4	37	13
Stegna	4	25	37
Sztutowo	5	19	12
Ogółem – Powiat Nowodworski	33	244	131

Źródło: opracowanie własne PCPR na podstawie danych liczbowych przekazanych przez jednostki organizacyjne

W ramach działalności ZI w Nowym Dworze Gdańskim został zatrudniony psycholog, który udzielił porad, przeprowadzał interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Łączna liczba udzielonych konsultacji psychologicznych **88** (w tym: 72 – kobiety, 16-mężczyźni), łączna liczba osób korzystających z wyżej wymienionych konsultacji **44** (w tym: 33 – kobiety, 11- mężczyźni).

Miejskie lub Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, są komisją społeczną. Tworzy je grupa specjalistów różnych profesji: pracownik Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policjant, lekarz, lekarz psychiatra, certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, duchowny, pedagog itp. Komisje udzielają również pomocy ofiarom przemocy, które są członkami rodzin osób uzależnionych od alkoholu. Pracownicy komisji udzielają wsparcia emocjonalnego osobom krzywdzonym, przekazują im informację o innych, specjalistycznych miejscach pomocy, motywują do korzystania z pomocy w celu wyjścia z sytuacji przemocy w rodzinie, informują w przypadku, gdy sprawca jest uzależniony od alkoholu o możliwości sądowego zobowiązania go do leczenia. Zatrudniony w Ośrodku Terapii Uzależnień i współuzależnienia w Nowym Dworze Gdańskim psychoterapeuta, prowadził psychoterapię indywidualną i grupową dla osób uzależnionych od alkoholu. W sesjach psychoterapeutycznych uczestniczyło **111** kobiet i **220** mężczyzn. W Krynicy Morskiej regularne dyżury pełni dwóch terapeutów psycholog zatrudnieni przez GKRPA, którzy służą pomocą każdej zgłaszającej się osobie. Z konsultacji skorzystały **53** osoby. Udzielono **162** godzin konsultacji.

Większość rodzin dysfunkcyjnych wymaga jedynie wsparcia i pomocy ze strony instytucji w realizacji swych podstawowych funkcji, w tym opiekuńczo-wychowawczej. Podejmują działania w zakresie organizacji czasu wolnego dziecka, pomocy w nauce, rozwijaniu zainteresowań swoich podopiecznych, organizacji zajęć sportowych, rekreacyjnych, kulturalno-edukacyjnych. Na terenie powiatu nowodworskiego istnieją świetlice profilaktyczne, która zapewniają wsparcie dzieciom, w tym ze środowisk dotkniętych przemocą. W Nowym Dworze Gdańskim świetlica czynna jest przez cały rok w wymiarze 13 godzin tygodniowo. W Krynicy Morskiej także funkcjonuje świetlica środowiskowa w budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej. Świetlica funkcjonuje codziennie w godzinach od 14:00 do 18:00. W ramach realizacji Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów Alkoholowych na terenie gminy Stegna prowadzone były zajęcia edukacyjno- profilaktyczne w 4 świetlicach profilaktycznych. W tych placówkach dzieci były objęte wsparciem i opieką specjalistów, którzy stwarzali im odpowiednie warunki do pracy np.: przy odrabianiu lekcji.

Na terenie powiatu nowodworskiego funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, której specjaliści (pedagodzy oraz psychologzy) świadczą usługi w zakresie pomocy i wsparcia dla uczniów dotkniętych przemocą, poprzez organizację cyklicznych prelekcji oraz zajęć warsztatowych.

W 2019 roku specjaliści z PPP przeprowadzili warsztaty edukacyjno- profilaktyczne

dotyczące zjawiska przemocy dla dzieci i młodzieży m.in.:

1. „ Jak radzić sobie z dręczycielem? ”;
2. „ Stop cyberprzemocy”;
3. „ Stawianie granic sprawcom przemocy”;
4. „ Opanowanie i przewycięzenie zachowań agresywnych”.

Zwiększenie poziomu kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji oraz innych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim daje możliwość skorzystania mieszkańcom powiatu ze specjalistycznej pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2019 r. pracownicy jednostek organizacyjnych działających na terenie powiatu nowodworskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy uczestniczyli w wielu szkoleniach i warsztatach m. in. na temat:

1. „Dziecko pokrzywdzone przestępstwem” – szkolenie zorganizowane przez fundację Dajemy Dzieciom Siłę;
2. „Praktyczna realizacja przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizacji procedury NK” – szkolnie zorganizowane przez MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim;
3. Udział członków ZI w Nowym Dworze Gdańskim w superwizji grupowej dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanej przez Fundację Poznańskie Centrum Profilaktyki Społecznej na zlecenie PARPA;
4. Superwizje zespołowe pracowników służb społecznych.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim uczestniczyli w następujących szkoleniach i konferencjach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w praktyce – ochrona danych osobowych oraz wybrane aspekty pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych”;
2. „Interwencja pracowników ośrodka pomocy społecznej w sytuacji krzywdzenia dziecka”;
3. „Przeciwdziałanie przemocy seksualnej wobec dzieci”;
4. „Dziecko- jego rodzina i świat. Pojęcie dobra dziecka w ujęciu terapeutycznym i społecznym”;
5. „Przemoc, jako objaw problemów rodziny. Przemoc a alkohol – pomoc dorosłym i dzieciom”.

Minimalizowanie przemocy w rodzinie, szkole i środowisku było również zadaniem realizowanym przez specjalistów KPP w Nowym Dworze Gdańskim. Pracownicy KPP w Nowym Dworze Gdańskim przeprowadzili w 2019 r. **45 spotkań** (dla 1784 uczestników) profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, agresji i odpowiedzialności karnej za czyny karalne nieletnich. Ponadto

funkcjonariusze przeprowadzili łącznie 40 indywidualnych rozmów z rodzicami oraz rozmów dyscyplinujących z młodzieżą.

Funkcjonariusze KPP pełnili dyżury podczas ogólnopolskiej kampanii „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłęstwem”, w trakcie których osoby pokrzywdzone przestęstwem mogły uzyskać niezbędne informacje i wsparcie. W ramach obchodów „Międzynarodowego dnia bez przemocy” w spotkaniu z trenerem AIKIDO w Zespole Szkół w Kmiecinie wzięło udział 134 uczestników.

Z całą pewnością podstawowym rodzajem pomocy adresowanym do ofiar przemocy w rodzinie jest interwencja kryzysowa. Interwencja w rodzinie z problemem przemocy zawsze daje szansę zatrzymania destrukcji, którą wprowadza sprawca. Stwarza możliwości dla ofiary i pozostałych członków rodziny, znalezienia oparcia, pomocy. Udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy to zbiór oddziaływań (porad, konsultacji i zajęć grupowych), które mają na celu wsparcie ofiary w skutecznym zatrzymaniu przemocy. Chodzi o objęcie osoby lub osób kompleksową pomocą: psychologiczną, prawną, socjalną i inną specjalistyczną. Trzeba podkreślić, że specjaliści zajmujący się przemocą w rodzinie spełniają bardzo ważną funkcję w udzielaniu kompleksowej pomocy i wsparcia. Ponieważ przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym, niezbędne jest w jej przeciwdziałaniu łączenie kompetencji instytucjonalnych i osobistych.

CEL STRATEGICZNY 2

Uzależnienia - edukacja, przeciwdziałanie, profilaktyka, zapobieganie, terapia

Kierunki działań	<p>2.1. Organizowanie kampanii informacyjno-profilaktycznych dla mieszkańców Powiatu dotyczących uzależnień.</p> <p>2.2. Tworzenie grup wsparcia dla uzależnionych i współuzależnionych członków rodziny.</p> <p>2.3. Promowanie działalności punktów konsultacyjnych oraz klubów Anonimowych Alkoholików dla osób uzależnionych oraz inicjowanie powstawania nowych.</p> <p>2.4. Wspieranie działalności Poradni Zdrowia Psychicznego funkcjonującej na terenie Powiatu.</p> <p>2.5. Zwiększanie dostępności osób uzależnionych do korzystania z usług medycznych oraz specjalistów terapeutycznych.</p> <p>2.6. Inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy na stanowisko psychologa na terenie każdej gminy oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego.</p> <p>2.7. Wspieranie działalności świetlic wiejskich oraz rozszerzanie ich ofert.</p> <p>2.8. Dążenie do pozyskiwania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, oraz środków finansowych pozabudżetowych.</p>
-------------------------	--

W profilaktyce przeciwdziałania uzależnieniom istotne znaczenie mają nie tylko systematyczne i pogłębione zajęcia z młodzieżą, rodzicami oraz nauczycielami, ale również kampanie społeczne zaadresowane albo do ściśle określonych grup i środowisk społecznych albo do tzw. szerokiej opinii publicznej. Na terenie powiatu nowodworskiego poszczególne jednostki organizacyjne gmin i miast w 2019 r. przeprowadziły kampanie informacyjno-profilaktyczne. Przeprowadzono zajęcia psychoedukacyjne i warsztatowe, prelekcje, spektakle profilaktyczne organizowane w placówkach oświatowych.

Działaniami wpisującymi się w powyższy cel strategiczny były w 2019 r. m.in.:

1. Miasto Krynica Morska prowadziło kampanie profilaktyczne poszerzające świadomość społeczną w zakresie alkoholizmu, uzależnień, przemocy i bezpieczeństwa: „*Przeciw pijanym kierowcom*”, „*Zachowaj trzeźwy umysł*”, „*Dopalaczom mówimy NIE*”, „*Wakacje nad morzem wolne od dopalaczy*”. W działania włączyły się wszystkie służby działające na rzecz bezpieczeństwa pod patronem GKRPA, wsparciu funkcjonariuszy KPP w Nowym Dworze Gdańskim jak i członków ZI, kadry pedagogicznej, młodzież szkolna oraz Straż Pożarna;
2. W ramach profilaktyki uzależnień w Krynicy Morskiej zorganizowano koncert koncert muzyczny dla dzieci i młodzieży szkolnej pt. „*Możesz tylko stracić. Narkotyki*”

i używki to dobra droga donikąd”, „Stamtąd się nie wraca. Tak samo kończą wszyscy, którzy biorą”;

3. Miasto Krynica Morska zorganizowało spotkanie autorskie z rodzicami i zakupiło książki o tematyce problemu uzależnienia i dopalaczy wśród młodzieży;
4. W Nowym Dworze Gdańskim zorganizowano cykl spotkań z placówkami oświatowymi z terenu gminy w zakresie promowania bezpiecznych zachowań i form wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz profilaktyki antynarkotykowej;
5. W Szkole Podstawowej nr 1 i nr 2 w Nowym Dworze Gdańskim, ZSP w Marzęcinie i Kmiecinie, Szkole Podstawowej w Lubieszewie, w Miejskim Przedszkolu nr 4 – przeprowadzono widowiska artystyczne z zakresu profilaktyki;
6. Miasto Nowy Dwór Gdański wspierało działalność grup AA poprzez zakup książek i ulotek;
7. We współpracy z ZI w Nowym Dworze Gdańskim, KPP oraz podmiotu z obszaru biznesu lokalnego Zakładu pogrzebowego „Zieleń Nowodworska” przeprowadzono kampanię informacyjno- profilaktyczną dla uczniów placówek oświatowych tj. Liceum Ogólnokształcące oraz Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim, pt.: *„Wybierz swoją trumnę (nie) dziś”*, której celem było uświadomienie skutków zazywania dopalaczy i innych środków psychoaktywnych;
8. PPP w Nowym Dworze Gdańskim przeprowadziła warsztaty edukacyjno- profilaktyczne pt. *„Środki uzależniające – przyczyny i skutki ich nadużywania”* ;
9. Akcja profilaktyczna KPP w Nowym Dworze Gdańskim *„Gdy słabość staje się siłą”* w ramach ogólnopolskiej kampanii *„Narkotyki i dopalacze zabijają”*. Przeprowadzenie prelekcji z młodzieżą na temat uzależnień od narkotyków i innych substancji dla uczniów z terenu gminy;
10. Przeprowadzenie przez funkcjonariuszy KPP w Nowym Dworze Gdańskim konkursu plastycznego pt. *„ Jestem czysty na wakacje”* dla uczniów klas V-VII;
11. Funkcjonariusze KPP zorganizowali spotkania profilaktyczne o tematyce przeciwdziałania narkomanii i skutków używania dopalaczy (55 spotkań);
12. Dystrybucja ulotek i broszur informacyjnych przez jednostki administracji samorządowej (m.in. OPS, PCPR, POIK, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia) zawierających informacje na temat rodzaju uzależnień, działań profilaktycznych w zakresie uzależnień oraz miejsc, gdzie osoby uzależnione oraz ich najbliżsi mogą otrzymać wsparcie i pomoc.

Uzależnienie od alkoholu, narkotyków, czy hazardu jest chorobą niszczącą człowieka we wszystkich sferach jego aktywności. Prowadzi do degradacji stanu zdrowia a także życia psychicznego, duchowego, moralnego i religijnego. Powoduje stopniową utratę wolności i odpowiedzialności. Zaburza więzi interpersonalne oraz uniemożliwia moralne funkcjonowanie w rodzinie i społeczeństwie. Konsekwencje jakie rodzą uzależnienia mają wachlarz następstw o charakterze stricte społecznym. Społeczne skutki w tej sferze wiążą się z zaburzonymi relacjami społecznymi, zrywaniem kontaktów społecznych, więzi, brakiem wrażliwości na innych. Pogłębia się poczucie izolacji społecznej. Konsekwencją stają się także zaburzenia w realizacji podstawowych ról społecznych i zadań z nich wynikających.

W ramach profilaktyki uzależnień niezwykle ważne jest stworzenie lokalnego systemu leczenia osób uzależnionych oraz członków rodzin, a także wspierania ich po okresie zakończonego leczenia. Leczenie uzależnień i używania szkodliwych substancji polega na

pomocy w ograniczeniu spożycia lub w osiągnięciu pełnej abstynencji. Długotrwały okres terapii prowadzi do utrwalenia abstynencji oraz przywrócenia pacjentowi zdolności normalnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Na terenie powiatu nowodworskiego działa Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Dworze Gdańskim oraz Poradnia Zdrowia Psychicznego w Nowym Dworze Gdańskim. Obie te placówki świadczą wyspecjalizowaną pomoc przez wykwalifikowanych i doświadczonych specjalistów terapii uzależnień, psychiatrii i psychologii.

Działające przy Urzędach Gminy, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach profilaktyki, podejmują działania mające na celu podjęcie dobrowolnego leczenia odwykowego przez osoby uzależnione od alkoholu. W przypadku gdy osoby uzależnione nie chcą podjąć dobrowolnego leczenia odwykowego, kierowane były do punktów konsultacyjnych, gdzie zatrudnieni tam terapeuci ukierunkowują swoją działalność w niesieniu pomocy osobom uzależnionym, rodzinom uzależnionych i ich dzieciom.

Na terenie powiatu nowodworskiego działało w 2019 r. łącznie 7 punktów konsultacyjnych o zróżnicowanych godzinach przyjęć. Poniższa tabela przedstawia informacje dotyczące punktów konsultacyjnych działających na terenie powiatu nowodworskiego w 2019 r.

Tabela 2 Punkty konsultacyjne na terenie powiatu nowodworskiego z podziałem na gminy

Jednostka administracyjna	Liczba punktów konsultacyjnych	Informacje uzupełniające
Krynica Morska	1	punkt konsultacyjny w Krynicy Morskiej
Nowy Dwór Gdański	2	Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Dworze Gdańskim, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Nowym Dworze Gdańskim
Ostaszewo	brak	brak
Stegna	3	punkt konsultacyjny w Stegnie punkt konsultacyjny w Izbiskach punkt konsultacyjny w Jantarze
Sztutowo	1	punkt konsultacyjny w Sztutowie

Źródło: opracowanie własne PCPR, na podstawie danych przekazanych przez jednostki organizacyjne

Grupy wsparcia, kluby Anonimowych Alkoholików czy też kluby abstynenckie są rodzajem ruchu samopomocowego. Ich nadrzędnym celem jest pomoc samym sobie w kręgu osób dotkniętych takim samym problemem. Cele danej grupy samopomocowej ustalają sami jej uczestnicy i zawsze mogą je zmieniać. Sami ustalają również jak często się spotykać. Dla wielu osób uzyskanie pomocy profesjonalistów to dopiero połowa drogi do rozwiązania własnych problemów. Uczestnicy grup mogą liczyć na zrozumienie u ludzi, którzy mają podobne doświadczenia. To są miejsca gdzie mogą przychodzić wszyscy członkowie rodziny, aby m.in. uczyć się funkcjonować w nowej, trzeźwej rzeczywistości. Na terenie powiatu nowodworskiego w 2019 r. działał Klub Abstynenta w Nowym Dworze Gdańskim przy ul. Drzymały 4 oraz grupa AA w Stegnie.

Poruszając się w obszarze działań zapobiegających uzależnieniom poprzez profilaktykę i terapię należy wskazać dostępność do konsultacji psychologicznych oraz specjalistów terapeutycznych jako istotny element systemu przeciwdziałania i leczenia uzależnień. Mieszkańcy Powiatu Nowodworskiego, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej mają dostęp do nieodpłatnej pomocy psychologicznej w POIK.

W 2019 r. włącznie 112 osób skorzystało z konsultacji psychologicznych w POIK. Wskaźnik ten ukazuje rzeczywistą liczbę osób tzn. dana osoba została wykazana tylko raz bez względu na liczbę konsultacji. W wielu przypadkach korzystali z pomocy psychologicznej więcej niż jeden raz. Pomoc psychologiczną mieszkańcy Powiatu Nowodworskiego mogą także otrzymać w Poradni Zdrowia Psychicznego w Nowym Dworze Gdańskim oraz w Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Dworze Gdańskim.

Poniższa tabela przedstawia informację na temat dostępności pomocy psychologicznej w 2019 r. na terenie powiatu nowodworskiego z podziałem na gminy, a opracowane dane w niej zawarte zostały przekazane przez jednostki organizacyjne z terenu powiatu nowodworskiego.

Tabela 3 Dostępność pomocy psychologicznej dla mieszkańców terenu powiatu nowodworskiego

Jednostka administracyjna	Informacje dodatkowe
Krynica Morska	
- porady psychologiczne w ramach punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych;	- około 262 godz. rocznie
Nowy Dwór Gdański	
- POIK;	- psycholog 10 godz. w tygodniu
- PPP;	- badania psychologiczne dzieci i młodzieży
- MGOPS;	- psycholog działający w ramach ZI,
- Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Nowym Dworze Gdańskim;	specjalista psychoterapii uzależnień, instruktor terapii uzależnień, specjalista psychoterapii

Ostaszewo	
-porady psychologiczne w Zespole Szkół w Ostaszewie	
Stegna	
- porady psychologiczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych w ramach działalności punktu konsultacyjnego w Stegnie;	8h w miesiącu
Sztutowo	
Brak	

Źródło: opracowanie własne PCPR, na podstawie danych przekazanych przez jednostki organizacyjne

Zadaniem świetlic wiejskich, profilaktycznych, socjoterapeutycznych i opiekuńczych jest podejmowanie działań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych. Świetlice są ważnym elementem w systemie profilaktyki uzależnień i zjawisk dysfunkcyjnych występujących w rodzinach. Pełnią funkcje wspierającą rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pomoc dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, w których rodzice nie są w stanie zapewnić dzieciom właściwej opieki w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Na terenie powiatu nowodworskiego w 2019 r. działało łącznie 10 świetlic realizujących w różnym zakresie i na różnym poziomie działania z zakresu profilaktyki uzależnień, niejednokrotnie współpracując w tym zakresie ze GKRPA i placówkami oświatowymi.

Tabela 4 Świetlice na terenie powiatu nowodworskiego z podziałem na gminy w 2019 roku

Gmina	Liczba działających świetlic	Dodatkowe informacje
Krynica Morska	1	w budynku MBP w godzinach od 14:00-18:00
Nowy Dwór Gdański	2	całoroczna w Nowym Dworze Gdańskim, w miejscowości Kępki
Ostaszewo	0	na terenie gminy Ostaszewo istnieje 5 świetlic wiejskich,
Stegna	4	w miejscowościach: Tujsk, Stegna, Bronowo, Nowotna
Sztutowo	3	w miejscowościach: Sztutowo, Kąty Rybackie, Grochowo Trzecie

Źródło: opracowanie własne PCPR na podstawie danych przekazanych przez jednostki organizacyjne

Tylko dzięki wieloaspektowym, skoordynowanym i wspólnym działaniom instytucji, organizacji i stowarzyszeń pozarządowych możliwa jest skuteczna profilaktyka i próba rozwiązywania problemów uzależnień na terenie powiatu nowodworskiego. Budowanie ścisłego systemu oddziaływań profilaktycznych, opartego na skutecznym przepływie informacji pomiędzy podmiotami działającymi w obszarze zapobiegania uzależnieniom sprzyja skutecznej, efektywnej profilaktyce i leczeniu uzależnień.

CEL STRATEGICZNY 3

Integracja środowisk (NGO, seniorzy, młodzież, JST, osoby niepełnosprawne, udroźnienie przepływu informacji)

Kierunki działań	<p>3.1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat funkcjonowania i problemów osób starszych i niepełnosprawnych poprzez akcje i kampanie społeczne.</p> <p>3.2. Rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>3.3. Promowanie idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym na terenie Powiatu.</p> <p>3.4. Dostosowanie i modernizacja istniejących placówek wsparcia osobom starszym i niepełnosprawnym do obowiązujących standardów, w tym likwidacja barier architektonicznych.</p> <p>3.5. Utworzenie bazy wsparcia środowiskowego osób niepełnosprawnych - Dziennego Domu Pobytu.</p> <p>3.6. Stworzenie warunków do utworzenia Centrum Integracji Społecznej oraz Klubu Integracji Społecznej.</p> <p>3.7. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.</p> <p>3.8. Promowanie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.</p> <p>3.9. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do możliwych form wsparcia ze środków PFRON.</p> <p>3.10. Wdrażanie i realizacja programów na rzecz „wyrównywania szans” osób niepełnosprawnych, w tym pozyskiwanych ze środków PFRON.</p> <p>3.11. Promowanie i wspieranie działalności WTZ na terenie powiatu nowodworskiego.</p> <p>3.12. Organizowanie akcji promujących zdrowy tryb życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>3.13. Podejmowanie działań ku pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym od organizacji pozarządowych i sponsorów.</p>
-------------------------	--

Przedstawiciele publicznych instytucji samorządu lokalnego i stowarzyszenia przyjęły wielowątkowe podejście do problematyki społecznej nastawionej w głównej mierze na wprowadzenie kompleksowych i pozytywnych zmian wpływających na poprawę standardów życia wszystkich grup społecznych zamieszkujących na terenie powiatu nowodworskiego, a nie tylko grup marginalizowanych, czy wymagających wsparcia. Działania te wpływają na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej ściśle ukierunkowując na współpracę w obszarze działań instytucji czy organizacji społecznych.

Warto nadmienić, iż w ramach dokumentu strategicznego udało się podmiotom wypracować wspólne cele i założenia, które uzupełniając się, przyczyniły się do efektywnych działań ku rozwiązywaniu problemów społecznych. Treści i informacje uzyskane od podmiotów zaangażowanych, uczestniczących i wspierających działania na rzecz poprawy szeroko rozumianej jakości życia mieszkańców Powiatu Nowodworskiego przenikają się w całym dokumencie strategicznym. Powielanie zatem niniejszych treści we wszystkich rozpatrywanych aspektach niniejszego dokumentu jest bezcelowym działaniem.

„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016 – 2026” kompleksowo wpisuje się w realizację niniejszego celu strategicznego, jednak wszelkie wdrożone działania związane z niniejszym programem zostały szczegółowo omówione w dalszej części dokumentu tj. przy analizie oceny realizacji założeń przytoczonego programu.

Miasto Krynica Morska podjęła działania i cele operacyjne w obszarze integracji społeczności lokalnej wykorzystując i stawiając na rozwój infrastruktury miejskiej z obszaru polityki społecznej w celu własnego rozwoju. Do działań i celów należą: wspieranie rozwoju i współpracy samorządu lokalnego z wszystkimi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi. Realizacja celów odbywała się między innymi poprzez:

- a) zaplanowanie środków w budżecie miasta dla organizacji pozarządowych,
- b) współpracę jednostek podległych Urzędowi Miasta ze stowarzyszeniami i fundacjami w realizację ważnych zadań w obszarze zdrowia, sportu, profilaktyki uzależnień, edukacji, kultury, w tym podawanie do publicznej wiadomości informacji o spotkaniach, naborach do projektów, możliwościach finansowania działalności organizacji NGO,
- c) przekazywanie ważnych informacji, poprzez stronę internetową,
- d) działanie Młodzieżowej Rady Miasta,
- e) udział dzieci i młodzieży szkolnej w imprezach środowiskowych takich jak Jasełka, Misterium Wielkanocne, Dzień Seniora, WOŚP,
- f) organizację wydarzeń i imprez społecznych wspieranych i promowanych przez partnerów na rzecz aktywności mieszkańców i rozwoju Miasta (Rada Rodziców, Miejska Biblioteka Publiczna, Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana, Stowarzyszenie Miłośników Krynicy Morskiej, Fundacja Mierzeja 2200, Fundacja Morze Inspiracji, Lokalna Organizacja Turystyczna, Ochotnicza Straż Pożarna).

Infrastruktura miasta pozwoliła uczcić wiele wydarzeń ważnych dla mieszkańców i zorganizować spotkania zarówno w plenerze jak i w przystosowanych do tego zasobach lokalowych. Wyremontowany port jachtowy, czy plac przy Informacji Turystycznej pozwoliły na organizację wielu przedsięwzięć integrujących mieszkańców.

W 2019 r. zrealizowanymi przedsięwzięciami oraz wydarzeniami kulturalnymi były między innymi:

- a) wspólne świętowanie sylwestra na skwerze w centrum miasta,
- b) udział i zaangażowanie w akcję Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,
- c) działanie ogólnodostępnego Centrum Rekreacji wyposażonego w boisko, plac zabaw, kort, siłownię na powietrzu, trampoliny,
- d) działanie Fundacji Mierzeja 2020 organizującej i promującej lokalne tradycje kulinarne, czy formy aktywnego spędzania wolnego czasu;
- e) organizowanie imprez o charakterze plenerowym, zabawowym i sportowym dla mieszkańców, zwłaszcza rodzin z dziećmi np.: żeglarskich, między innymi piłkę siatkową, piłkę plażową, zajęcia z piłki nożnej, rajd rowerowy, zawody w minigolfie, zajęcia strzeleckie, tenis stołowy, zajęcia z gimnastyki artystycznej, tanecznej, warsztaty teatralno- plastyczne czy imprezę Nightskating oraz np. Święto Pieczonego Dzika,
- f) prowadzenie cyklicznych spotkań, zajęć, warsztatów itp. dla osób z różnych grup wiekowych np.: konkursy i quizy literackie, plastyczne, zajęcia tematyczne z książką i komputerem, pogadanki, zajęcia taneczno- ruchowe dla dzieci i młodzieży, joga dla dorosłych, gimnastyka dla seniorów, lekcje biblioteczne, słuchowiska, spotkania autorskie, spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki, głośne czytanie, wizyty z książką w krynickim przedszkolu i zerówce, szkolenia komputerowe dla różnych grup wiekowych, zajęcia z dziećmi 0-3 lat "Świat Malucha w Bibliotece", udział w Ogólnopolskich Akcjach: „Narodowym czytaniu”, „Nocy bibliotek”, „Tygodniu Bibliotek”,
- g) prowadzenie „Kalendarza Imprez” umieszczonego na stronie internetowej miasta, promowany w mediach społecznościowych (w okresie sezonu letniego drukowany w formie plakatu),
- h) publikowanie informacji o ważnych uroczystościach, spotkaniach i zaproszeniach na stronie internetowej oraz gablotach Urzędu Miasta,
- i) organizowanie spotkań Burmistrza i Rady Miasta z mieszkańcami, na których poruszano problematykę dotyczącą życia mieszkańców w ważnych kwestiach takich jak np. przekop Mierzei Wiślanej,
- j) uhonorowanie jubilatów z okazji wieloletniego pożycia małżeńskiego,
- k) spotkanie bożonarodzeniowe w Miejskiej Bibliotece Publicznej wraz z kiermaszem ozdób świątecznych, kolędami i występami młodzieży szkolnej,
- l) spotkania dzieci i młodzieży z osobami starszymi przebywającymi w domach seniorów z okazji Świąt Bożego Narodzenia,
- m) udział dzieci i młodzieży szkolnej w Jasełkach, Misterium Wielkanocnym, Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy,
- n) organizowanie okolicznościowych imprez szkolnych takich jak np. Dzień Babci, Dzień Dziadka.

Warto podkreślić, iż wiele przeprowadzonych przedsięwzięć społeczno-kulturalnych było ukierunkowanych na integrację społeczną i zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów.

1. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji seniorów miało wyraz w:

- a) organizowaniu wyjazdów integracyjnych dla seniorów przez Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów (Opera, Teatr Muzyczny, wycieczki krajowe i zagraniczne),
- b) bieżącym informowaniu seniorów o aktualnej ofercie kulturalnej i sportowej przez UM i MBP w formie plakatów, ulotek, ogłoszeń na stronie internetowej,
- c) działalności Terenowego Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów- organizacja Dnia Seniora z udziałem dzieci, Dzień Kobiet, Spotkania Wigilijne, aktywne uczestnictwo w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy,
- d) powołaniu Rady Seniorów Krynicy Morskiej.

2. W zakresie rozszerzania oferty wsparcia dla osób starszych w 2019 r. znalazło miejsce:

- a) udzielanie informacji do Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów o możliwości korzystania z usług opiekuńczych, diagnoza środowiska pod kątem osób samotnych, niemających wsparcia ze strony rodziny,
- b) świadczenie usług opiekuńczych przez opiekunki Ośrodka Pomocy Społecznej- 3.420 godzin dla 28 rodzin,
- c) przeprowadzenie prelekcji z przedstawicielami miejscowego koła emerytów i rencistów w ramach konsultacji społecznych w sprawie tworzenia „Map Zagrożeń Bezpieczeństwa”; poruszające problematykę zagrożeń w życiu codziennym,
- d) spotkanie -debata skierowana do seniorów p.t: "Seniorze bądź ostrożny. Bezpieczna tożsamość-nieskradzone życie"
- e) odwiedzanie przez dzieci wraz z nauczycielami osób starszych w okresie przedświątecznym.

GOPS w Stegnie dążąc do podwyższenia bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców, umożliwił na preferencyjnych warunkach dostęp do „teleopieki”. Pomoc skierowana jest do osób starszych, samotnych, schorowanych, po zabiegach operacyjnych, o małym stopniu samodzielności. System „teleopieki” umożliwia całodobowe wzywanie pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa, poprzez kontakt z Centrum Operacyjno - Alarmowym w ramach tzw. „czerwonego przycisku alarmowego”, który w przypadku odebrania sygnału z identyfikacją podopiecznego na skutek wciśnięcia przez niego przycisku podejmuje stosowną interwencję (nawiązuje kontakt z podopiecznym, powiadamia wskazane osoby z listy kontaktu oraz w razie konieczności, powiadamia odpowiednie służby ratunkowe). Usługa umożliwia również bliskim tych osób funkcjonowanie w środowisku poprzez podejmowanie pracy zarobkowej czy podróżowanie. Dla wielu osób „teleopieka” może być jedyną alternatywą pobytu w zakładzie opiekuńczo-pielęgnacyjnym czy domu pomocy społecznej. GOPS udzielał wsparcia osobom niepełnosprawnym w postaci usług opiekuńczych oraz pomocy finansowej, pracy socjalnej, porad psychologa, prawnika.

Pracownicy socjalni, w ramach pracy socjalnej, informują osoby niepełnosprawne o przysługującym im prawach i uprawnieniach.

GOPS w Stegnie wskazał, iż w 2019 r. zatrudniony był 1 asystent rodziny, który objął pomocą i wsparciem 21 rodzin. W ramach podejmowanych działań asystent kontynuował w środowisku zadania z poprzedniego okresu sprawozdawczego:

1. Podnosił i wzmacniał kompetencje i umiejętności opiekuńczo - wychowawcze rodziców poprzez stosowaną edukację w zakresie kształtowania prawidłowych postaw rodzicielskich, wspólnym organizowaniu czasu wolnego dla dzieci, stawiania wymagań oraz granic przy zastosowaniu odpowiedniego systemu kar i nagród.;
2. Udzielał wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów socjalno-bytowych rodzin;
3. Udzielał pomocy dzieciom w formie pobytu w świetlicy, zapewniał dożywianie w szkole, pomoc w odrabianiu lekcji i w trudnościach szkolnych;
4. Systematycznie współpracował z nauczycielami, wychowawcami i pedagogami monitorując na bieżąco postępy w nauce i problemy wychowawcze dzieci;
5. Informował osoby niepełnosprawne o przysługujących im prawach i uprawnieniach;
6. Informował o pomocy w formie schronienia tymczasowego w placówkach dla bezdomnych;
7. Zachęcał do korzystania z pomocy prawnej, psychologicznej;
8. Motywował rodziców i dzieci do zmian postaw życiowych, do korzystania z poradnictwa rodzinnego, do udziału w terapii uzależnień i w szkołach dla rodziców doskonalących umiejętności wychowawcze itp.;

W 2019 r. GOPS w Sztutowie realizował zadania zawarte w wieloletnich programach ujętych w niniejszym dokumencie z zakresu wspierania rodziny. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych koncentrowały się przede wszystkim na diagnozowaniu i analizowaniu sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, ustalaniu przyczyn występującego w nich kryzysu. Udzielana pomoc miała na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny oraz wzmocnienie jej w wypełnianych przez nią funkcjach: opiekuńczej, wychowawczej, ekonomicznej, socjalizacyjnej i kulturowej. Działania realizowane były w ramach pracy socjalnej i asystenta rodziny przy współpracy z przedstawicielami placówek oświatowych, służby zdrowia, Policji oraz instytucji działających na rzecz rodziny (kuratorzy rodzinni i społeczni, GKRPA, ZI, PCPR).

W 2019 r. na terenie gminy Sztutowo nie odnotowano umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Jednak gmina Sztutowo ponosi koszty utrzymania pięciorga dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Całkowity koszt jaki poniesiono na powyższy cel wyniósł w okresie sprawozdawczym 76.178,10 zł. Pracownicy socjalni i asystent rodziny GOPS w Sztutowie uczestniczyli w spotkaniach dotyczących oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Na terenie gminy Sztutowo nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Funkcjonowały natomiast 3 świetlice opiekuńczo- wychowawcze prowadzone przez Urząd Gminy w Sztutowie a finansowane z budżetu gminy i Gminnej Komisji Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych. Asystent rodziny współpracował łącznie z 8 rodzinami a jego praca skoncentrowana była przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej rodzin, podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin czy prowadzenia gospodarstwa domowego.

GOPS w Ostaszewie w celu prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zatrudniał 1 asystenta rodziny. Asystenturą objętych było 9 rodzin w tym 27 dzieci. Asystent uczestniczył w spotkaniach dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W 2019 r. Gmina Ostaszewo współfinansowała pobyt w pieczy zastępczej 2 dzieci.

Nadmienia się, iż GOPS zatrudniał 3 pracowników socjalnych. W celu podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz jakości świadczonych usług na rzecz beneficjentów pomocy społecznej kadra ośrodka uczestniczyła łącznie w 16 szkoleniach.

Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim również podejmowała w 2019 r. działania na rzecz integracji środowisk Powiatu Nowodworskiego. Do nich należały:

1. Debata społeczna „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie możesz mieć na nie wpływ - Seniorze bądź ostrożny, Seniorze nie daj się oszukać” - 2;
2. Debata społeczna „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie możesz mieć na nie wpływ – Cyberprzemoc jako współczesne zagrożenie, czym jest cyberprzemoc, przyczyny i konsekwencje prawne”- 1;
3. Debata społeczna „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie możesz mieć na nie wpływ – Senior a bezpieczny internet” – 2;
4. Debata społeczna „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie możesz mieć na nie wpływ – Przemoc, jej formy i rodzaje, co mam zrobić gdy jestem ofiarą i świadkiem przemocy”-1.

Główne działania Stowarzyszenia „Sprawni Inaczej” w Nowym Dworze Gdańskim były ukierunkowane na rehabilitację osób niepełnosprawnych w zakresie prowadzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej. Realizację zadań określonych w Strategii w 2019 r. można ująć w następujących punktach:

1. Prowadzenie i wspieranie działalności WTZ;
2. Likwidacja barier architektonicznych w placówce WTZ;
3. Poprawa stanu technicznego oraz wyglądu estetycznego w pracowniach WTZ;
4. Pomoc osobom niepełnosprawnym w wypełnianiu wniosków kierowanych do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
5. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych;
6. Przekazywanie informacji na temat usług medycznych i rehabilitacyjnych;
7. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego;
8. Prowadzenie doradztwa, poradnictwa oraz wsparcia psychologicznego w kwestii

- niepełnosprawności dla uczestników WTZ i ich rodzin;
9. Promowanie działalności WTZ poprzez uczestniczenie w wystawach i kiermaszach prac wykonanych przez niepełnosprawnych dla społeczności lokalnej;
 10. Współpraca z PUP w Nowym Dworze Gdańskim w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
 11. Współpraca z potencjalnymi pracodawcami;
 12. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;
 13. Organizowanie szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy i ochrony przeciwpożarowej;
 14. Współpraca ze SOS- W, MOPS, GOPS w zakresie osób niepełnosprawnych chętnych do uczestnictwa w terapii zajęciowej;
 15. Pozyskiwanie środków finansowych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim na wycieczki oraz rehabilitację społeczną uczestników WTZ;
 16. Współpraca z PCPR w ramach wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego adekwatnie do indywidualnych potrzeb;
 17. Udostępnienie środka transportu do przewozu osoby niepełnosprawnej na wózku inwalidzkim do szkoły;
 18. Organizacja szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy dla kadry WTZ z uwzględnieniem pracy z osobami niepełnosprawnymi;
 19. Integracja ze środowiskami osób sprawnych;
 20. Organizacja imprez kulturalnych, integracyjno- sportowych np.: Dzień Matki, Dzień Ojca, Andrzejkę, Dzień Dziecka, bale karnawałowe, „Pożegnanie Lata” oraz wystawy prac uczestników (przy okazji Wigilii przed budynkiem Starostwa).

Stowarzyszenie dla Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Marzęcinie podjęło w 2019 r. działania w kierunku:

1. Promowania idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym na terenie powiatu- zachęcanie do udziału w imprezach organizowanych przez stowarzyszenie;
2. Przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i podejmowania inicjatywy przez organizacje pozarządowe działające na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i organizowania wspólnych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, festynów, pikników (organizowanie spotkań integracyjnych z uczestnikami WTZ, udział w imprezach organizowanych przez Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim);
3. Rozwoju pracy socjalnej i dążenia do integracji osób niepełnosprawnych z dziećmi młodzieżą szkolną osobami pełnosprawnymi - likwidacja barier komunikacyjnych, zwalczanie dyskryminacji osób starszych i niepełnosprawnych (udział w imprezach organizowanych przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Marzęcinie, wyjścia na halę sportową, udział w zawodach, organizacja zajęć integracyjnych dla dzieci z Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w WTZ);
4. Zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do możliwych form wsparcia tj. np.

rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wspieranie osób niepełnosprawnych w ramach zadań powiatu finansowych ze środków PFRON poprzez dofinansowanie:

- a) w zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, (pomoc w wypełnianiu druków na zaopatrzenie ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny);
 - b) do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym;
 - c) do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (organizacja wyjazdów do kina, teatru, zawody sportowe, wycieczki piesze).
5. Promowania i wspierania działalności WTZ na terenie powiatu nowodworskiego poprzez udział w imprezach okolicznościowych czy wystawach prac artystycznych;
 6. Organizowania akcji promujących zdrowy tryb życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych poprzez uczestnictwo w biegach i zawodach sportowych.

Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych „DAR” w Jantarze przesłał wykaz działań zrealizowanych w 2019 roku w ramach niniejszego celu. Stowarzyszenie kładło nacisk podnoszenie świadomości społecznej na temat funkcjonowania w środowisku oraz problemów osób starszych i niepełnosprawnych poprzez akcje i kampanie społeczne - odbyły się 2 przedsięwzięcia. Organizowano alternatywne formy spędzania wolnego czasu, imprezy kulturalne, festyny, pikniki przy współpracy organizacji pozarządowych działających na rzecz integracji osób starszych i niepełnosprawnych z których skorzystało 25 osób. Przeciwdziałano wykluczeniu społecznemu poprzez dążenie do integracji osób niepełnosprawnych z dziećmi i młodzieżą szkolną - likwidacja barier komunikacyjnych, zwalczanie dyskryminacji osób starszych i niepełnosprawnych. Działania wspierało 10 wolontariuszy.

Poradnictwem specjalistycznym w zakresie usług medycznych, psychologicznych, prawnych objęto 133 osoby. Liczba osób korzystających z terapii odwykowych wyniosła 10 osób. Powołano 1 grupę wsparcia dla uzależnionych i współuzależnionych członków rodziny. Liczba osób objętych pomocą w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej wyniosła 25.

Ponadto promowano aktywność społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie udziału osób niepełnosprawnych w programach wspierających zatrudnienie i samozatrudnienie czy organizację miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. Udało się wdrożyć i zrealizować 1 program na rzecz „wyrównywania szans” osób niepełnosprawnych, finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, oraz opracowano i zrealizowano 2 projekty którymi objęto 114 osób. Podejmowano działania ku pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, w tym od organizacji pozarządowych i sponsorów – 4 pozyskane fundusze zewnętrzne. Promowano zajęcia aktywizujące z doradcą zawodowym, promowano kształcenie zawodowe obejmujące praktyczną naukę do zawodu przydatnych na lokalnym rynku pracy oraz zachęcano do podnoszenia kwalifikacji, doskonalenia zawodowego oraz motywowano do przekwalifikowania do potrzeb lokalnego rynku pracy. Zachęcano do powstawania oraz wspierania istniejących Podmiotów Ekonomii Społecznej - spółdzielnie socjalne.

Przytoczone powyżej przykłady są w sposób zasadniczy dowodem na to, iż współpraca instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych wpływała na podjęte

działania wspólnotowe podmiotów zaangażowanych w poprawę jakości życia mieszkańców i znalazła odzwierciedlenie w podnoszeniu świadomości społecznej na temat funkcjonowania i problemów osób starszych i niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim.

CEL STRATEGICZNY 4	
Minimalizowanie skutków bezrobocia (zawierania partnerstwa, rozwój ekonomii społecznej, rozwój kształcenia ustawicznego i zawodowego, dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy)	
Kierunki działań	4.1. Aktywizacja lokalnego rynku pracy - wspieranie działań na rzecz minimalizowania skutków bezrobocia. 4.2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych. 4.3. Promowanie przedsiębiorczości.

Bezrobocie jest zjawiskiem społeczno-gospodarczym polegającym na tym, że pewien odsetek ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia pozostaje z różnych powodów bez pracy. Bezrobotny jest więc osobą nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy).

W ramach prowadzonej przez państwo polityki rynku pracy rozróżnia się dwa typy programów walki z bezrobociem:

1. Programy pasywne, które pełnią funkcje osłonowe (zasiłki); pasywne formy walki z bezrobociem nie likwidują bezrobocia, lecz zapewniają osobie bezrobotnej dochody na poziomie minimum egzystencji;
2. Programy aktywne, zmierzające do łagodzenia skutków bezrobocia przez aktywizację bezrobotnych oraz zwiększanie ich szans na uzyskanie normalnej pracy.

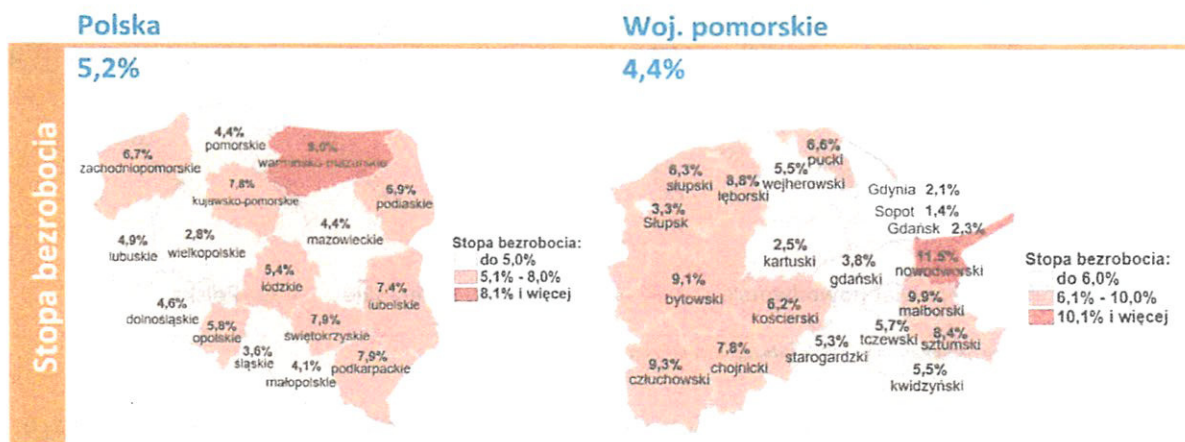
Aktywne formy walki z bezrobociem docelowo mają służyć poprawie sytuacji na rynku pracy. Zaliczamy do nich takie instrumenty jak:

- a) przekwalifikowania oraz szkolenia dla bezrobotnych, które umożliwiają zdobycie nowych umiejętności oraz podtrzymanie aktywności zawodowej,
- b) pożyczki dla zakładów pracy oraz osób bezrobotnych udzielane w celu utworzenia własnej działalności gospodarczej oraz stworzenia nowych miejsc pracy,
- c) finansowanie zatrudnienia absolwentów, np. staże,
- d) roboty publiczne jako prace na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek samorządu terytorialnego, które umożliwiają podtrzymanie aktywności zawodowej,
- e) prace interwencyjne jako forma zatrudnienia subsydiowanego pozwalająca na utworzenie stanowiska pracy przy niskich nakładach finansowych ze strony pracodawcy,
- f) specjalne programy dla osób długotrwale bezrobotnych,
- g) świadczenie usług pośrednictwa pracy.

Ważną rolę w organizacji tych działań odgrywają instytucje rynku pracy, które realizują zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Na terenie powiatu nowodworskiego działania w ww. zakresie realizują takie instytucje rynku pracy jak: PUP oraz Ochotniczy Hufiec Pracy w Nowym Dworze Gdańskim.

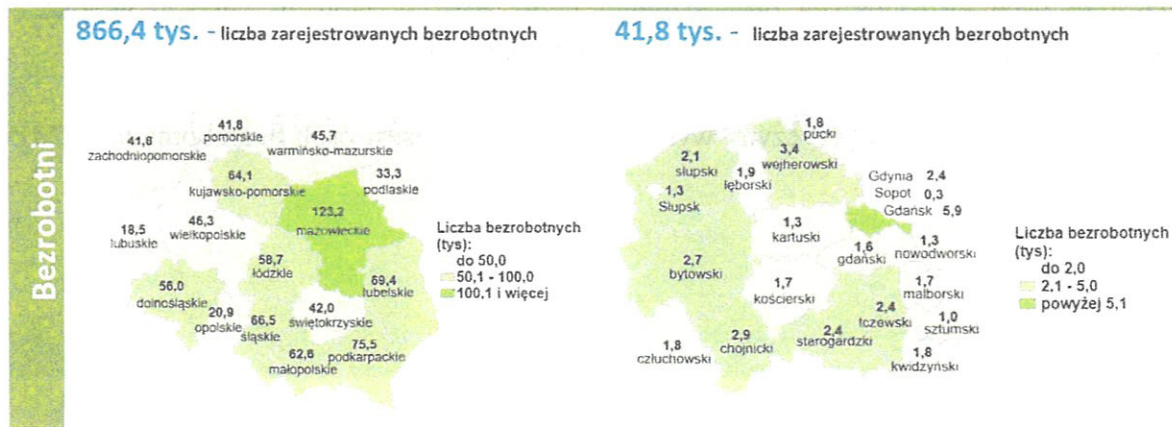
Według stanu na 31 grudnia 2019 roku stopa bezrobocia w Powiecie Nowodworskim wyniosła 11,5%. Natomiast stopa bezrobocia dla województwa wynosiła 4,4 %, dla kraju 5,2%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie nowodworskim wynosiła 1300, w tym 63,1% stanowiły kobiety, 36,9% mężczyźni. Poniższe grafiki obrazują ilość osób bezrobotnych oraz stopę bezrobocia w Powiecie Nowodworskim na tle całego województwa pomorskiego.

Rysunek 1 Stopa bezrobocia w Powiecie Nowodworskim na tle całego województwa pomorskiego

Źródło: dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku

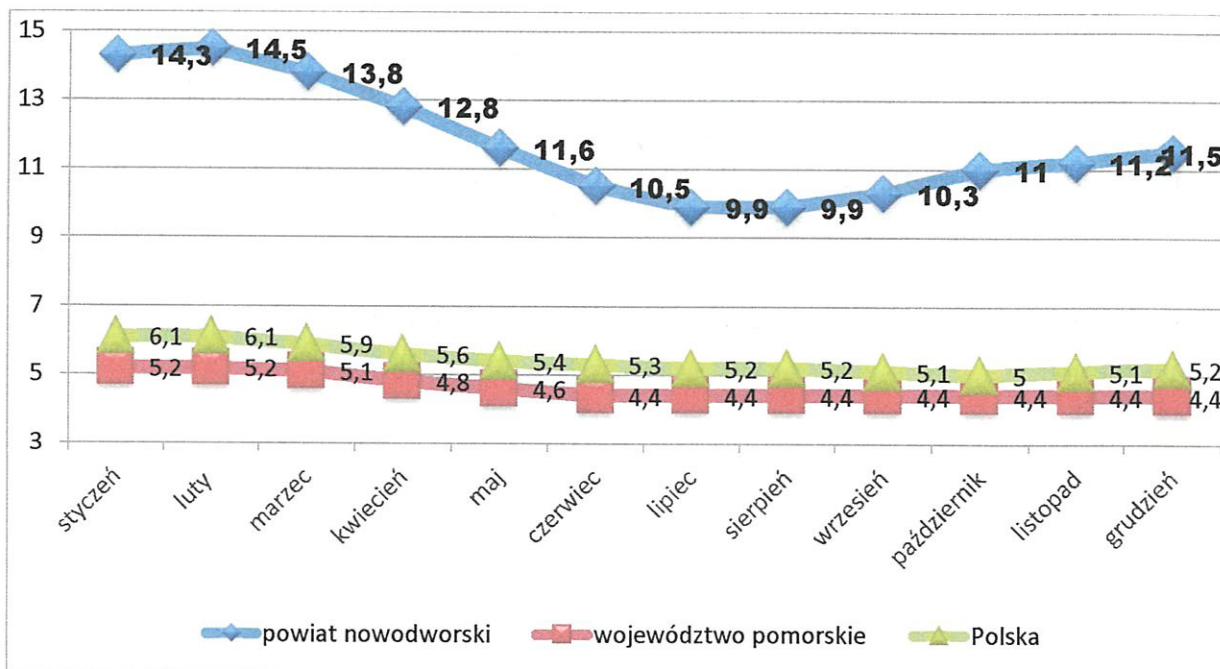
Rysunek 2 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Nowodworskim na tle całego województwa pomorskiego

Źródło: dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku

Stopa bezrobocia w Powiecie Nowodworskim od wielu lat utrzymuje się na najwyższym poziomie w województwie pomorskim. Aczkolwiek w 2019 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpił jej spadek o 1,8%. Poniższy wykres przedstawia w jaki sposób w Powiecie Nowodworskim zmieniała się stopa bezrobocia w poszczególnych miesiącach 2019 roku i jak to wyglądało na tle województwa i kraju.

Rysunek 3 Stopa bezrobocia w kraju i województwie w 2019 roku

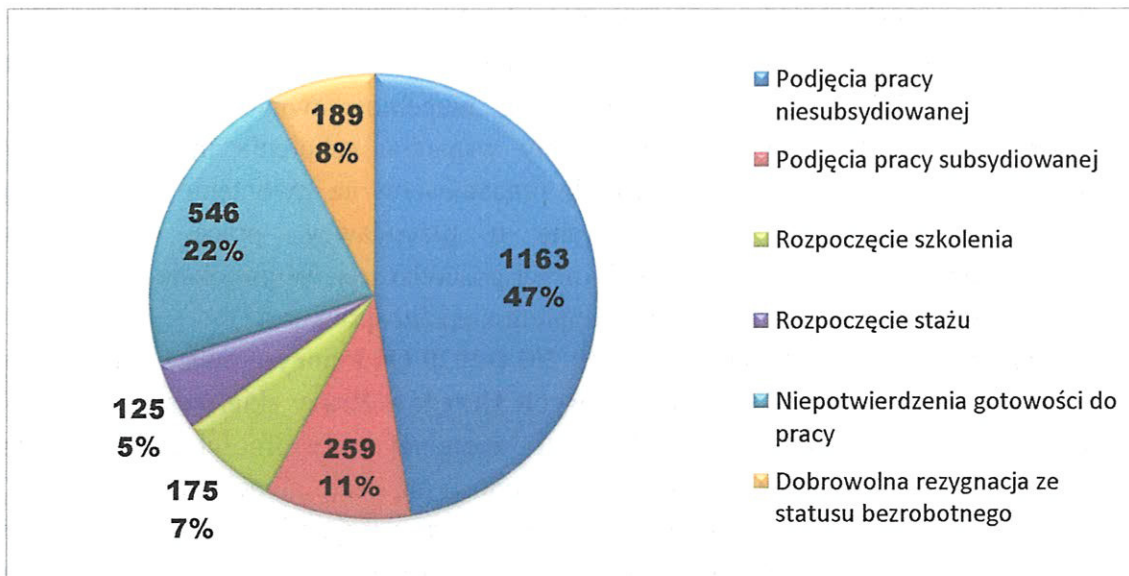

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku

Ze statystyk PUP w Nowym Dworze Gdańskim wynika, iż na ostatni dzień 2019 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosiła 1500. W ciągu 2019 roku zarejestrowało się łącznie 2581 osób bezrobotnych, w tym 271 osób po raz pierwszy, a w przypadku 2310 osób była to kolejna rejestracja. Natomiast 2781 osób zostało w ciągu roku wyłączonych z ewidencji osób bezrobotnych. Tak więc na dzień 31.12.2019 r. w rejestrze osób bezrobotnych prowadzonym przez PUP w Nowym Dworze Gdańskim pozostawało 1300 osób, w tym 307 pobierało zasiłek dla osób bezrobotnych.

Poniższy wykres wskazuje przyczyny wyłączenia osób z rejestru osób bezrobotnych w 2019 roku.

Rysunek 4 Przyczyny wyłączenia osób z rejestru osób bezrobotnych w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim

PUP w Nowym Dworze Gdańskim realizował działania wpisujące się w niniejszy cel strategiczny m.in. poprzez realizację poniżej wskazanych programów i projektów:

1. **Wsparcie spółdzielni socjalnych w ramach środków pozyskanych z rezerw ministra** – refundacja częściowego wynagrodzenia za 3 osoby zatrudnione w spółdzielniach socjalnych;
2. **Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia w ramach środków pozyskanych z rezerw ministra** dla 51 osób (w tym dla 1 osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności). Formy wsparcia: jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów utworzenia i wyposażenia stanowiska pracy, zwrot kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia;
3. **Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących obszary wiejskie w ramach środków pozyskanych z rezerwy ministra** dla 109 osób (w tym dla 3 osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności). Formy wsparcia: szkolenia zawodowe dla osób bezrobotnych, staże zawodowe na okres 6 m-cy, refundacja kosztów poniesionych na utworzenie i wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanej osoby bezrobotnej, prace interwencyjne, zwrot kosztów dojazdów do pracy z miejsca zamieszkania;
4. **Program Regionalny Województwa Pomorskiego pn. Praca dla Pomorzan** skierowany w szczególności do osób z obszarów wiejskich, osób w wieku 30-50 lat, osób o niedopasowanych kompetencjach i kwalifikacjach zawodowych. W ramach programu zaktywizowano 88 osób (w tym 3 z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności). Formy wsparcia: szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia, staże zawodowe na okres 6 m-cy, prace interwencyjne, prace społecznie – użyteczne, zwroty kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania;

5. **Regionalny Program Operacyjny WP 2014-2020 Oś Priorytetowa 5 Poddziałanie 5.1.1 – dla Powiatowych Urzędów Pracy** skierowany do 102 osób bezrobotnych w wieku powyżej 30 roku życia, w szczególności do: osób długotrwale bezrobotnych, z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, osób niepełnosprawnych i 50+, dla których został ustalony II profil pomocy. Formy wsparcia: szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia, refundacje dla pracodawców na stworzenie nowych miejsc pracy, staże zawodowe organizowane u pracodawcy, prace interwencyjne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. W projekcie wzięły udział 102 osoby (w tym 12 z orzeczonym stopniem niepełnosprawności);
6. **Regionalny Program Operacyjny WP 2014-2020 Oś Priorytetowa 5 Poddziałanie 5.2.1 – mechanizm ZIT dla Powiatowych Urzędów Pracy** skierowany do 23 osób bezrobotnych w wieku powyżej 30 roku życia, w szczególności do: długotrwale bezrobotnych, z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, osób niepełnosprawnych i 50+, dla których został ustalony II profil pomocy. Formy wsparcia: szkolenia zawodowe pod zapewnienie zatrudnienia, staże zawodowe organizowane u pracodawcy, prace interwencyjne. W projekcie wzięły udział 23 osoby (w tym 2 z orzeczonym stopniem niepełnosprawności);
7. **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja i Rozwój (PO WER) Oś Priorytetowa 1 Poddziałanie 1.1.1** skierowany do 160 osób młodych do 29 roku życia, tzw. grupy NEET, dla których ustalony został II profil pomocy. Formy wsparcia: bony szkoleniowe pod potrzeby pracodawcy, bony stażowe, po których następuje zatrudnienia, staże zawodowe, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, bony zasiedleniowe. W projekcie wzięło udział 160 osób (w tym 8 z orzeczonym stopniem niepełnosprawności).

W celu aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych w 2019 roku na terenie gminy Stegna organizowane były prace społecznie użyteczne. Prace polegały na wykonywaniu konserwacji zieleni i prac gospodarczych na terenie sołectw, przez osoby długotrwale bezrobotne, zarejestrowane w PUP i korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej.

Prace społecznie użyteczne organizowane były również na terenie miasta i gminy Nowy Dwór Gdański oraz Krynicy Morskiej.

MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim podjął współpracę z Młodzieżowym Centrum Kariery OHP w Nowym Dworze Gdańskim (MCK). W 2019 roku odbyły się 3 spotkania przedstawicieli MCK z osobami objętymi wsparciem MGOPS (porady indywidualne). Ponadto w celu dążenia do integracji społecznej i adaptacji zawodowej osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim podjął współpracę z Fundacją „Pomorska Akademia Działania”, która jest założycielem Żuławskiego Klubu Integracji Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim (ŻKIS). W ramach współpracy 12 osób objętych wsparciem MGOPS wzięło udział w szkoleniach zawodowych, które miały na celu uzupełnienie kompetencji zawodowych.

W procesie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy niezwykle ważną rolę odgrywają działania skupiające się na promowaniu poradnictwa zawodowego oraz promowanie kształcenia zawodowego obejmującego praktyczną naukę zawodów przydatnych na lokalnym rynku pracy. Poza Powiatowym Urzędem Pracy istotną rolę tutaj odgrywają działania podejmowane przez Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim. W 2019 roku działania te polegały na:

- a) promowaniu poradnictwa zawodowego poprzez zajęcia z doradztwa zawodowego,
- b) organizowaniu giełdy pracy – udział stoiska ZS w Targach Edukacji,
- c) rozwoju współpracy placówek kształcenia zawodowego z PUP w zakresie dostosowania systemu kształcenia i edukacji do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- d) zacieśnianiu współpracy pomiędzy instytucjami pomocowymi dotyczącej przepływu informacji o wolnych miejscach pracy,
- e) promowaniu kształcenia zawodowego obejmującego praktyczną naukę zawodów, przydatnych na lokalnym rynku pracy,
- f) udziale w spotkaniach z rodzicami uczniów gimnazjum,
- g) prowadzeniu warsztatów dla gimnazjalistów oraz uczniów 8 klas szkoły podstawowej,
- h) organizacji Dnia Otwartego,
- i) spotkaniu doradców zawodowych oraz pedagogów w ramach sieci samokształcenia,
- j) poradnictwie w zakresie tworzenia działalności gospodarczej dla potencjalnych przedsiębiorców,
- k) zajęciach z podstaw przedsiębiorczości w ramach projektu unijnego dot. własnej działalności gospodarczej.

Podmioty działające na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy winny podejmować działania służące zarówno kompleksowemu budowaniu lokalnego systemu minimalizowania skutków bezrobocia jak i walki z samym zjawiskiem bezrobocia w skali lokalnej. Z niniejszego dokumentu wynika, iż na terenie powiatu nowodworskiego podejmowane są działania mające na celu przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizację zawodową. W 2019 roku w 70% przypadkach powodem wyłączenia z ewidencji osób bezrobotnych PUP było podjęcie aktywności zawodowej.

CEL STRATEGICZNY 5**Rozwój i wspieranie instytucji powiatowych
adekwatnie do potrzeb mieszkańców Powiatu Nowodworskiego
(współpraca z samorządami gmin, utworzenie środowiskowego domu samopomocy,
dziennego domu pobytu)**

Kierunki działań	5.1. Organizacja kampanii społecznych na temat działalności oraz roli placówek w życiu osób starszych. 5.2. Stworzenie systemu informacji „Informatora”. 5.3. Stworzenie środowiskowego domu samopomocy oraz dziennego domu pobytu dla osób starszych. 5.4. Usprawnianie przepływu informacji między instytucjami pomocowymi umożliwiającą większą koordynację działań w zakresie monitorowania problemów i potrzeb społecznych mieszkańców Powiatu. 5.5. Współorganizacja szkoleń i podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników na rzecz lepszego standardu świadczonych usług. 5.6. Wzmacnianie kadr socjalnych i roli pracownika socjalnego działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej beneficjentów pomocy społecznej. 5.7. Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej oraz wspierania rozwoju integracji społecznej.
-------------------------	--

Sprawną realizacją zapisów strategicznych jest możliwa jedynie dzięki wspólnotowym i skoordynowanym działaniu wszystkich podmiotów biorących udział w systemie szeroko pojętego wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego, pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej mającej odpowiadać potrzebom społeczności lokalnej. Dzięki wykorzystaniu zasobów wiedzy, umiejętności i kompetencji zawodowych wykwalifikowanych pracowników oraz zasobów materialnych możliwy jest wielokierunkowy model podejścia do problemów zarówno jednostki jak i grup społecznych, który zaowocuje efektywnością podjętych działań na rzecz szeroko rozumianej polityki społecznej, tj. pożądanymi zmianami społecznymi, integracją społeczną i poprawą warunków życia mieszkańców.

Miasto Krynica Morska podjęła działania w obszarze podnoszenie standardów i jakości usług instytucji pomocy społecznej. W 2019 r. MOPS w Krynicy Morskiej zatrudnił dwóch pracowników socjalnych, aspiranta pracy socjalnej, asystenta rodziny, starszego inspektora do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, główną księgową oraz 3 opiekunki. Zajmowano się na bieżąco realizowaniem zadań ustaw z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń opiekuńczych, funduszu alimentacyjnego, Karty Dużej Rodziny,

programu 500+, świadczeń pracy socjalnej, oraz wykonywaniem zadań w ramach zadań własnych gminy zapisanych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jak i zadań zleconych, w tym sprawozdawczości, prowadzenie wielu postępowań administracyjnych, zapewnienie obsługi Zespołowi Interdyscyplinarnemu, prowadzenie usług opiekuńczych.

Pracownicy zobowiązani byli do podnoszenia swoich kwalifikacji, a przede wszystkim aktualizacji swojej wiedzy w zakresie stosowanego prawa oraz brali udział w wielu formach doskonalenia zawodowego. W roku 2019 r. skorzystano z ponad 20 szkoleń i warsztatów. Pracownicy mieli dostęp do superwizji zespołowej, która zapobiega wypaleniu zawodowemu i przyczynia się do efektywniejszej pracy.

Współdziałanie instytucji: szkoły, GKRPA, ZI, ośrodka pomocy społecznej, ośrodka zdrowia powodowało większą skuteczność prowadzonych działań. Regularnie dyżury pełniło 2 terapeutów i psycholog zatrudnieni przez GKRPA, którzy służyli pomocą każdej zgłaszającej się osobie. Ważnym ogniwem jakości pracy w zakresie pomocy społecznej była współpraca z Dzielnicowym rewiru Krynica Morska, który poprzez bezpośrednią pracę w środowisku reagował w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców Krynicy Morskiej, ludzi bezdomnych czy dotkniętych przemocą.

MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim również zadbał o podnoszenie kompetencji zawodowych oraz doskonalenie osób pracujących w instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy. Zapewniono udział w szkoleniach i kursach specjalistycznych:

- a) superwizja grupowa (w wymiarze 18 godzin) dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowanej przez Fundację PCPS – Poznańskie Centrum Profilaktyki Społecznej na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach realizacji zadania z zakresu zdrowia publicznego wynikającego z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 dla 10 członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
- b) szkolenie nt. „**Praktyczna realizacja przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizacji procedury NK**”, które zostało przeprowadzone przez Prezesa Polskiego Stowarzyszenia Pedagogów i Psychologów. W szkoleniu wzięło udział 25 osób m.in. pracownicy OPS, dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Gdańskim, kuratorzy, pedagodzy i wychowawcy z placówek oświatowych,
- c) Starogardzka konferencja *Dziecko Pokrzywdzone Przestępstwem* zorganizowanej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę dla 8 pracowników socjalnych i asystentów rodzin,
- d) spotkania warsztatowe z elementami superwizji pracy socjalnej, których celem była poprawa jakości pracy pracowników merytorycznych, zwiększenie skuteczności pracy z rodziną, a co za tym idzie - polepszenie dobrostanu klientów i zwiększenie zadowolenia z wykonywanej pracy dla pracowników socjalnych oraz asystentów rodzin (spotkania comiesięczne).

CEL STRATEGICZNY 6**Rozwój rodzicielstwa zastępczego
i wspieranie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą**

Kierunki działań	6.1. Rozpowszechnianie i promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie powiatu nowodworskiego. 6.2. Objęcie pomocą i wsparciem w procesie usamodzielnienia osoby opuszczające pieczę zastępczą.
-------------------------	--

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim w 2019 r. współpracowało łącznie z 48 rodzinami zastępczymi, w których przebywało łącznie 93 dzieci.

Tabela 5 Typy rodzin zastępczych

Typ rodziny zastępczej	2019	
	Ilość rodzin	Liczba dzieci
Spokrewniona	34	49
Niezawodowa	8	7
Zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	4	20
Rodzinny dom dziecka	2	17
Razem	48	93

Źródło: opracowanie własne PCPR

PCPR w Nowym Dworze Gdańskim umożliwia rodzinom zastępczym i dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej korzystanie z porad specjalistycznych psychologa i prawnika. Z tych form pomocy w 2019 roku rodziny zastępcze skorzystały **39 razy**, w tym z **pomocy psychologa 21 razy**, z **porad prawniczych 14 razy**, natomiast z **pomocy pracownika socjalnego 4 razy**. Na spotkania ze specjalistami, rodziny zastępcze były kierowane przez pracowników Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej.

Dodatkową formą wsparcia jest organizacja szkoleń dla rodziców zastępczych dających możliwość podnoszenia swoich kompetencji wychowawczych PCPR w Nowym Dworze Gdańskim w 2019 roku zorganizowało trzy szkolenia dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka z terenu powiatu nowodworskiego.

Pierwsze szkolenie pt. „**Rozwijanie pasji i zainteresowań dziecka. Dostrzeganie mocnych stron dziecka**” odbyło się 12 czerwca 2019 roku w sali konferencyjnej Żuławskiego Parku Historycznego przy ul. Kopernika 17 w Nowym Dworze Gdańskim. Szkolenie miało na celu dostrzeganie mocnych stron i motywowanie podopiecznych do realizowania swoich pasji oraz poznawanie różnych form rozwijania pasji i zainteresowań oraz poznawanie metod pracy z dzieckiem, któremu „nic się nie chce” oraz z dzieckiem uzdolnionym. W szkoleniu wzięło udział 37 osób pełniących funkcję rodziny zastępczej oraz 1 osoba pełniąca funkcję rodzinnego domu dziecka.

Drugie szkolenie pt. „**Stawianie granic i wyciąganie konsekwencji- jak panować nad procesem wychowawczym dzieci w rodzinie zastępczej**” odbyło się 1 października 2019 roku w Żuławskim Parku Historycznym przy ul. Kopernika 17 w Nowym Dworze Gdańskim. Szkolenie miało na celu zrozumienie, w jaki sposób dzieci wyrażają potrzeby i emocje, zrozumienie różnic pomiędzy kontrolą, karaniem a dyscypliną, nabycie umiejętności stawiania granic i byciem konsekwentnym. W szkoleniu wzięło udział 14 osób pełniących funkcję rodziny zastępczej oraz 1 osoba pełniąca funkcję rodzinnego domu dziecka.

Trzecie szkolenie pt. „**Radzenie sobie z własną złością wobec dziecka. Postępowanie wobec wychowanka pieczy zastępczej sprawiającego trudności wychowawcze**” odbyło się 28 października 2019 roku w Żuławskim Parku Historycznym przy ul. Kopernika 17 w Nowym Dworze Gdańskim. Szkolenie miało na celu pokazanie, w jaki sposób stawiać granice i ustalać zasady w rodzinie, jak należy reagować w adekwatny sposób na lekceważenie i zachowania agresywne dziecka, jak radzić sobie z własną złością wobec dziecka, reagować na destrukcyjne zachowanie dziecka, wagary, bójki, alkohol oraz inne używki. W szkoleniu wzięło udział 33 osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej oraz 2 osoby pełniące funkcję rodzinnego domu dziecka.

Ponadto zorganizowano spotkania **Superwizji** w PCPR w Nowym Dworze Gdańskim dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka. Zajęcia były prowadzone cyklicznie. Superwizja rodzin zastępczych jest nastawiona na udzielenie profesjonalnego wsparcia, w odpowiedzi na trudności wychowawcze i interpersonalne przez osoby realizujące pieczę zastępczą.

Kolejną formą wsparcia, jaka została zorganizowana przez PCPR były spotkania **grupy wsparcia** dla rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka. Spotkania odbywały się w siedzibie Centrum, co dwa tygodnie. Podczas spotkań grupowych, w atmosferze szacunku, wzajemnej troski i zrozumienia, uczestnicy mogli podzielić się swoimi troskami i obawami wynikających z pełnionej funkcji.

Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Gdańsku 14 listopada 2019 roku zorganizował w swej siedzibie **Dzień Otwarty**, poświęcony tematyce adopcji. W ramach Dnia Otwartego odbyła się konferencja pt. „**Oblicza świadomej adopcji-droga dziecka do rodziny**”, która miała na celu całkowite ukazanie drogi dziecka do rodziny adopcyjnej w każdym aspekcie oraz uświadomienie uczestnikom jak ważna dla procesu powodzenia adopcji jest współpraca wszystkich instytucji związanych ze wsparciem dziecka i rodziny. Konferencja została skierowana do rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz pracowników PCPR.

Dnia 25 stycznia 2019 roku PCPR w Nowym Dworze Gdańskim zorganizował dla najmłodszych dzieci z rodzin zastępczych zabawę choinkową „**Mikołaj i Ja**”. Podczas trwania imprezy dzieci brały udział w licznych konkursach i zabawach z nagrodami. Pod koniec zabawy na bal przybył specjalny gość, Święty Mikołaj, który wręczył dzieciom prezenty. Na zakończenie zabawy choinkowej wybrano Króla i Królową balu. Zabawa odbyła się dzięki życzliwości Dyrektora SOSW w Nowym Dworze Gdańskim, który udostępnił w tym celu salę.

Dnia 25 maja 2019 roku PCPR w Nowym Dworze Gdańskim zorganizowało z okazji **Dnia Rodzicielstwa Zastępczego** wyjazd do Zamku Krzyżackiego w Gniewie. Zostało zaplanowane zwiedzanie zamku, widowisko „Wakacje z duchami”, żywa lekcja historii -Husaria- pokaz jazdy konnej oraz ognisko z kiełbaskami. Wycieczka miała na celu integrację uczestników wyjazdu oraz możliwość lepszego poznania się oraz odpoczynku od spraw dnia codziennego. Jednak głównym celem wycieczki było podziękowanie rodzinom zastępczym za ich poświęcenie i serce, które wkładają każdego dnia w wychowanie podopiecznych.

PCPR w Nowym Dworze Gdańskim nawiązało współpracę z Fundacją „Polki Mogą Wszystko” w wyniku, której w dniach 11 i 12 grudnia 2019 roku odbyło się profilaktyczne badanie wzroku w ramach programu „**Zobacz lepszą przyszłość**”. W badaniu wzięli udział podopieczni z rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, oraz Domu dla Dzieci z terenu powiatu nowodworskiego. Celem akcji było skontrolowanie poprawności widzenia dzieci i wyposażenie ich w bezpłatne okulary korekcyjne. Podopieczni, u których wykryto wadę wzroku mieli możliwość wybrania sobie oprawek. Po otrzymaniu recepty od lekarza okulisty wykonane zostały okulary, które bezpłatnie przekazano dzieciom.

USAMODZIELNIAJĄCY SIĘ WYCHOWANKOWIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Usamodzielnienie jest długotrwałym procesem wychowawczym mającym na celu przygotowanie osoby usamodzielnianej do integracji ze środowiskiem i podjęcia samodzielnego życia. Dotyczy osoby, która osiągnęła pełnoletność przebywając na podstawie postanowienia sądu w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Usamodzielnienie młodego człowieka dotyczy Jego życia i planów związanych z przyszłością. Wkraczając w dorosłe życie oczekuje pomocy i wsparcia. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim zapewnia poradnictwo psychologiczne, prawne oraz wsparcie w zakresie interwencji kryzysowej. Współpracując z osobami usamodzielnianymi kadra specjalistów monitoruje i koordynuje przebieg realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia.

Pomoc mającą na celu życiowe usamodzielnienie regulują między innymi:

- a) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- b) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie,
- c) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- d) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych.

Powiat Nowodworski dysponuje mieszkaniem chronionym treningowym dając młodym ludziom możliwość po opuszczeniu pieczy zastępczej tymczasowego zamieszkania w

odpowiednio przystosowanym i wyposażonym lokalu mieszkalnym. Z tej formy pomocy w 2019 roku skorzystała **1 osoba**.

Zainteresowanym wychowankom pieczy zastępczej zapewniono pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie czy zagospodarowanie. W 2019 roku wystawiono **1** decyzję administracyjną dotyczącą przyznania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, **2** decyzje uchylające pomoc. Ponadto przyznano **3** świadczenia pomocy na usamodzielnienie oraz **2** świadczenia pomocy na zagospodarowanie.

W 2019 roku udzielono pomocy dla osób usamodzielnianych w łącznej wysokości: **72.789,00 zł**. Przekazano pomoc finansową na kontynuowanie nauki dla łącznie **10** osób w kwocie **55.756,00 zł**, pomoc finansową na usamodzielnienie dla **3** wychowanków w łącznej wysokości **13.879,00 zł** oraz pomoc na zagospodarowanie **2** usamodzielnianym w łącznej wysokości **3.154,00 zł**.

W 2019 roku wystawiono **1** osobie decyzję orzekającą zwrot świadczeń uznanych za nienależnie pobrane z tytułu kontynuowania nauki. Zobowiązany do zwrotu powyższych świadczeń za nieuregulowanie zobowiązań wystawiono łącznie **1** upomnienie wzywające do zapłaty. Do Urzędu Skarbowego wystosowano, celem wszczęcia postępowania egzekucyjnej **1** tytuł wykonawczy.

Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim w 2019 roku w obszarze niniejszego celu strategicznego podejmował nadal działania mające na celu rozpowszechnianie i promowanie rodzicielstwa zastępczego na terenie powiatu nowodworskiego poprzez współpracę z instytucjami realizującymi zadania z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną. Współpracowano z PPP oraz PCPR w Nowym Dworze Gdańskim, przekazywano informacje o sytuacji szkolnej uczniów przebywających w rodzinach zastępczych i brano udział w spotkaniach grup roboczych. Ponadto obejmowano wsparciem i pomocą w zakresie podnoszenia kompetencji społecznych oraz aspiracji edukacyjnych i zawodowych w procesie usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą.

4. Programy

Programy jako instrumenty nowoczesnej polityki społecznej opracowane na podstawie dokumentu strategicznego, wdrażane na poziomie lokalnym służą wsparciu dla grup i jednostek znajdujących się w trudnej życiowej sytuacji, by w sposób komplementarny wypracować taki system wsparcia, który efektywnie rozwiąże istniejące problemy w sferze społecznej i zapobiegnie powstawaniu nowych zjawisk społecznie niepożądanych.

Poniżej prezentacja wypracowanych działań w poszczególnych programach 2019 roku.

„Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2020”

„Program rozwoju pieczy zastępczej Powiatu Nowodworskiego na lata 2018-2020” został opracowany na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Program został przyjęty Uchwałą Nr XLI/261/2018 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 22 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim na lata 2018-2020”.

PCPR w Nowym Dworze Gdańskim w 2019 roku ściśle współpracował z **48 rodzinami zastępczymi**, w których przebywało łącznie **93 dzieci**. Podział rodzin i ilość dzieci w nich umieszczonych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 Podział rodzin zastępczych według form rodzinnej pieczy zastępczej

Typ rodziny zastępczej	2017		2018		2019	
	Ilość rodzin	Liczba dzieci	Ilość rodzin	Liczba dzieci	Ilość rodzin	Liczba dzieci
spokrewniona	34	53	36	52	34	49
niezawodowa	12	16	13	15	8	7
zawodowa w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	5	19	6	29	4	20
rodzinny dom dziecka	1	8	1	8	2	17
razem	52	96	56	104	48	93

Źródło: opracowanie własne PCPR

Program wyznacza kierunki rozwoju rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Nowodworskim. Zaplanowane działania służą poprawie sytuacji rodzin biologicznych i zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, a w szczególności

wychowujących się w nich dzieci.

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej PCPR w Nowym Dworze Gdańskim podejmował działania oparte na założonych w programie celach, kierunkach działań oraz sposobach ich realizacji.

Celem strategicznym programu jest promowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwój pieczy zastępczej w celu zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny naturalnej. Urzeczywistnienie tego celu było możliwe dzięki realizacji wyznaczonych celów szczegółowych.

1. Cel szczegółowy: Promowanie i rozwój różnych form pieczy zastępczej

W 2019 roku PCPR w Nowym Dworze Gdańskim podejmowało działania mające na celu stwarzanie warunków do rozwoju i powstawania nowych form pieczy zastępczej. Podejmowano kroki w celu promowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz budowania pozytywnego wizerunku systemu pieczy zastępczej.

Tabela 7 Sposoby promowania rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskiwania kandydatów do rodzin

Zadania	Sposoby realizacji	Efekty
Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	Do wszystkich parafii na terenie powiatu nowodworskiego wysyłano informacje promujące rodzicielstwo zastępcze	Zorganizowano zabawę choinkową dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej pn. „Mikołaj i Ja”. Z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego zorganizowano wyjazd dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz ich opiekunów do zamku w Gniewie.
	Rozpowszechnianie ulotek promujących informację na temat rodzicielstwa zastępczego	Nawiązano współpracę z Fundacją „Polki mogą wszystko” w wyniku , której odbyło się badanie profilaktyczne wzroku w ramach programu „Zobaczyć lepszą przyszłość”. W badaniu wzięli udział podopieczni
	Aktualizacja strony internetowej, gdzie zamieszczone są informacje na temat rodzicielstwa zastępczego	z rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka z terenu powiatu nowodworskiego a także wychowankowie placówki opiekuńczo- wychowawczej w Nowy Dworze Gdańskim.
	Organizacja imprez okolicznościowych promujących rodzicielstwo zastępcze	

Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rodzinnych domów dziecka	Wysyłanie do parafii na terenie powiatu nowodworskiego informacji na temat prowadzenia naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Pozyskano 1 kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej
	Umieszczenie na stronie internetowej PCPR oraz Starostwa Powiatowego informacji o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego	
	Rozprowadzanie ulotek informujących o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego	
Organizacja szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz do prowadzenia rodzinnych domów dziecka	Organizacja i finansowanie szkoleń dających możliwość podnoszenia kwalifikacji	Przeprowadzono szkolenie dla 1 kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej
Stworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych	Organizacja specjalistycznego wsparcia dla rodzin zastępczych	Powstała 1 rodzina zastępcza spokrewniona
	Finansowanie kosztów pobytu dzieci w pieczy	
	Organizacja szkoleń dla kandydatów	

Zródło: opracowanie własne PCPR

W 2019 roku Powiat Nowodworski prowadził placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków. Placówka funkcjonowała w ramach zadania zleconego. Prowadzenie placówki zostało zlecone Fundacji „Rodzinny Gdańsk”.

W okresie sprawozdawczym do placówki zostało przyjętych 2 nowych wychowanków. W wyniku osiągnięcia pełnoletniości 2 wychowanków opuściło placówkę opiekuńczo – wychowawczą i się usamodzieliło. Według stanu na 31 grudnia 2019 roku w placówce opiekuńczo – wychowawczej przebywało 15 wychowanków. Przyjęcie kolejnego wychowanka było możliwe dzięki zezwoleniu Wojewody Pomorskiego. Miesięczny koszt utrzymania jednego wychowanka w placówce opiekuńczo– wychowawczej typu socjalizacyjnego w Nowym Dworze Gdańskim wynosił 3.600,00 zł. W 2019 roku Powiat Nowodworski przekazał dotację na prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej w łącznej wysokości 624.658,07 zł.

2. Cel szczegółowy: Wsparcie i rozwój istniejących form pieczy zastępczej

PCPR w 2019 roku prowadziło szereg działań mających na celu wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez: organizowanie spotkań rodzica biologicznego z dzieckiem w POIK w Nowym Dworze Gdańskim, zasięganie opinii z ośrodka pomocy społecznej i wyrażanie zgody na urlopowanie dziecka do domu rodzinnego, wsparcie koordynatora podczas urlopowania.

Tabela 8 Sposoby podnoszenia kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych

Zadania	Sposoby realizacji	Efekty
Podnoszenie jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej	Udzielanie świadczeń finansowych fakultatywnych i obligatoryjnych	Udzielono 1113 świadczeń na łączną kwotę 929 873,00 zł
	Wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	Wszystkie rodziny zastępcze były objęte pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej
	Organizacja szkoleń podnoszących kompetencje	Zorganizowano 3 szkolenia: „Rozwijanie pasji i zainteresowań dziecka. Dostrzeganie mocnych stron dziecka” –38 osób „Stawianie granic i wyciąganie konsekwencji. Jak panować nad procesem wychowawczym dzieci w rodzinie zastępczej”- 16 osób „Radzenia sobie z własną złością wobec dziecka. Postępowanie wobec wychowanka pieczy zastępczej przejawiającego trudności wychowawcze” – 35 osób Udział w Konferencji „Oblicza świadomej adopcji- droga dziecka do rodziny”- 3 osoby

	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia i poradnictwa	Konsultacje psychologiczne – 11 osób Konsultacje prawne – 14 osób Praca socjalna – 4 osoby Organizacja grupy wsparcia dla osób rodzin zastępczych – 9 osób Superwizja dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka- 8 osób
	Zatrudnienie osób do pomocy przy opiece nad dziećmi oraz przy pracach gospodarskich	2 osoby zatrudniono do pomocy w rodzinach zastępczych 2 osoby zatrudniono do pomocy w rodzinnych domach dziecka
	Zapewnienie badań psychologicznych mających na celu określenie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Wydano 26 opinii o predyspozycjach i motywacjach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
	Zapewnienie badań w kierunku określenia poziomu rozwoju psychofizycznego dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Wykonano 32 diagnozy psychofizycznego rozwoju dziecka
Podniesienie jakości usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	Organizacja spotkań z instytucjami współpracującymi z PCPR	Zorganizowano 161 spotkań dot. oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne PCPR

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymują miesięczną pomoc finansową w postaci następujących świadczeń:

- 1) na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie spokrewnionej - **694 zł**;
- 2) na częściowe pokrycie kosztów w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka -**1052 zł**;
- 3) dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności -nie mniej niż **211 zł**;

3. Cel szczegółowy: Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej

Każdej rodzinie zastępczej udzielana jest pomoc w formie współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Dodatkowo z rodzinnym domem dziecka współpracuje specjalista pracy z rodziną. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej również otrzymują to wsparcie. Na bieżąco jest monitorowana sytuacja dzieci, aby móc interweniować w momentach tego wymagających. Pracownicy PCPR udzielają dzieciom wsparcia w formie m.in.: rozmów, motywowania do nauki, pomocy w organizacji zajęć pozalekcyjnych dających możliwość rozwoju, organizacji specjalistycznego wsparcia.

Tabela 9 Formy wsparcia dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Zadania	Sposoby realizacji	Efekty
Udzielanie specjalistycznego wsparcia	Konsultacje psychologiczne	Wychowankowie pieczy zastępczej uczestniczyli w 22 konsultacjach

Źródło: opracowanie własne PCPR

4. Cel szczegółowy: Wspieranie osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą

Realizacja powyższego celu była możliwa dzięki udzielaniu poradnictwa specjalistycznego pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej w formie pomocy prawnej, psychologicznej oraz socjalnej. Ponadto pracownicy PCPR służyli pomocą w przygotowaniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielniania. Pełnoletni wychowankowie mają możliwość korzystania z mieszkań chronionych treningowych znajdujących się w POIK.

Z osobami usamodzielnianymi była prowadzona praca socjalna mająca na celu zwiększenie kompetencji społecznych w zakresie rozwoju osobowego i relacji interpersonalnych poprzez kształtowanie poczucia odpowiedzialności, sprawczości, wiary w siebie i własne możliwości. Ponadto pracownicy zachęcali wychowanków do podejmowania dalszej nauki.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu; przyznaje się pomoc finansową na:

- a) kontynuowanie nauki
- b) usamodzielnienie
- c) zagospodarowanie

Pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona, w zależności od ustaleń indywidualnego programu usamodzielniania, jednorazowo lub w ratach, nie później jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia. W przypadku, gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest

wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki. W uzasadnionych przypadkach pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona w trakcie wypłacania pomocy na kontynuowanie nauki.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia.. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Tabela 10 Formy wsparcia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

Zadania	Sposoby realizacji	Efekty
Poprawne funkcjonowanie społeczne wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	Udzielanie świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków	3 świadczenia na usamodzielnienie udzielonych w formie finansowej 13.879,00 zł 2 świadczenia na zagospodarowanie na łączną kwotę 3.154,00 zł
	Wspieranie osób usamodzielnianych w kontynuowaniu nauki	Wypłacono 106 świadczeń na kontynuowanie nauki w łącznej wysokości 55.576,00 zł.
	Zabezpieczenie warunków mieszkaniowych w mieszkaniach chronionych	1 osoba korzystała z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym treningowym
	Tworzenie i realizacja indywidualnych planów usamodzielnienia	Udzielono pomocy i wsparcia przy tworzeniu 6 nowych indywidualnych planów usamodzielnienia Udzielono pomocy i wsparcia przy tworzeniu 2 modyfikacji indywidualnych planów usamodzielnienia

Źródło: opracowanie własne PCPR

5. Cel szczegółowy: Integracja działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w sposób umożliwiający uregulowanie sytuacji życiowej dziecka, w szczególności pozostanie w pieczy lub powrót do rodziny naturalnej

Pracownicy PCPR w Nowym Dworze Gdańskim dążą do uregulowania sytuacji prawnej dziecka by w jak najszybszym czasie umożliwić powrót dziecka do rodziny biologicznej lub

umieszczenie go w rodzinie przysposabiającej. W efekcie tej pracy pieczę zastępczą w 2019 roku opuściło łącznie 10 dzieci.

W przypadku pięciorga z nich sąd wydał postanowienie o powrocie do rodziny naturalnej, Dwoje zostało przysposobionych a troje pełnoletnich wychowanków usamodzielniono się. Ponadto jedna wychowanka została przeniesiona do rodziny funkcjonującej po za powiatem nowodworskim, w której wcześniej przebywała. Dodatkowo jedna wychowanka wraz z prowadzącą rodzinę zastępczą zmieniły miejsce zamieszkania poza teren powiatu nowodworskiego.

„Program pomocy dziecku i rodzinie Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2021”

„Program pomocy dziecku i rodzinie powiatu nowodworskiego na lata 2016-2021” został zatwierdzony dnia 29 marca 2016 roku Uchwałą Nr XVI/110/2016 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim. Wykonanie uchwały powierzono Zarządowi Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim oraz Dyrektorowi PCPR w Nowym Dworze Gdańskim.

Realizacja programu ma na celu sprawne i trafne realizowanie, przez wspólnotę samorządową Powiatu Nowodworskiego, konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie.

W celu realizacji „Programu pomocy dziecku i rodzinie Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2021” wyznaczono cztery podstawowe obszary działania:

I. Tworzenie systemu wspierania rodziny i dziecka w ich naturalnym środowisku w sytuacji kryzysowej

Sposób realizacji:

1. Specjalistyczne poradnictwo oferowane przez ośrodki pomocy społecznej oraz POIK leżący w strukturze PCPR;
2. Działalność Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie każdej gminy wchodzącej w skład Powiatu Nowodworskiego;
3. Rozpowszechnianie informacji dotyczącej działalności POIK oraz oferowanego wsparcia;
4. Rozpowszechnianie informacji dotyczących realizacji „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2016 – 2020 ”. Rozpowszechnianie broszur informacyjnych dotyczących przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, procedury „Niebieskiej Karty” oraz instytucji świadczących pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
5. Rozpowszechnianie informacji na temat realizacji „Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020”. Celem programu jest korygowanie zachowań przemocowych osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez pozyskanie umiejętności pozwalających na zmianę zachowań przemocowych i rozwijanie samokontroli oraz właściwego współżycia w rodzinie;
6. Rozpowszechnianie informacji na temat realizacji „Programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019 – 2020”. Program skierowany do osób, które wcześniej ukończyły program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla stosujących przemoc w rodzinie. Celem podstawowym programu psychologiczno – terapeutycznego jest zatrzymanie przemocy w rodzinie poprzez utrwalenie nieprzemocowego wzorca

zachowań.;

7. Udzielanie porad psychologicznych, prawnych oraz pracownika socjalnego dla rodzin z Powiatu Nowodworskiego, między innymi, poradnictwo specjalistyczne w zakresie wypełniania funkcji rodzicielskich, pomoc w przezwyciężaniu trudności związanych z konfliktami w rodzinie. Ponadto poradnictwo prawne w zakresie pomocy w ustaleniu świadczeń alimentacyjnych, czy pozwów rozwodowych;

II. Wspieranie form rodzicielstwa zastępczego

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez rozpowszechnianie broszur, ulotek informacyjnych oraz umieszczanie na stronie internetowej informacji o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Ponadto organizowanie projektów dających możliwość nawiązania wzajemnego kontaktu pomiędzy wychowankami i rodzinami zastępczymi oraz promujących rodzicielstwo zastępcze takich jak:
 - a) organizacja zabawy choinkowej "Mikołaj i Ja 2019" dla dzieci z rodzin zastępczych oraz ich opiekunów,
 - b) zorganizowanie wyjazdu dla dzieci do Zamku Krzyżackiego w Gniewie z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego,
 - c) współpraca z Fundacją „Polki Mogą Wszystko” w ramach programu „Zobacz lepszą przyszłość” celu przeprowadzenia profilaktycznych badań wzroku wśród wychowanków pieczy zastępczej.
2. Organizacja szkoleń podnoszących kompetencje rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka:
 - a) „Rozwijanie pasji i zainteresowań dziecka. Dostrzeganie mocnych stron dziecka”,
 - b) „Stawianie granic i wyciąganie konsekwencji – jak panować nad procesem wychowawczym dzieci w rodzinie zastępczej”,
 - c) „Radzenie sobie z własną złością wobec dziecka. Postępowanie wobec wychowanka pieczy zastępczej sprawiającego trudności wychowawcze”;
3. Udział osób prowadzących rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinne domy dziecka w konferencji „Oblicza świadomej adopcji – droga dziecka do rodziny”. Celem konferencji było całościowe ukazanie drogi dziecka z pieczy zastępczej do rodziny adopcyjnej.;
4. W 2019 r. prowadzone były spotkania grupy wsparcia, w których uczestniczyli prowadzący rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka;
5. W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim zorganizowało Superwizję dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka. Był to cykl spotkań odbywających się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Superwizorem grupy była osoba z zewnątrz. Celem oddziaływań superwizyjnych było udzielenie profesjonalnego wsparcia na zgłaszane

przez uczestników trudności wychowawcze i interpersonalne;

6. Zapewnienie i organizacja badań psychologicznych rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
7. Umożliwienie szkolenia dla 1 kandydatki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Szkolenie zakończone pozytywnie, kandydatka otrzymała zaświadczenie kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej;
8. W 2019 roku na terenie powiatu nowodworskiego funkcjonowało 48 rodzin zastępczych.

III. Pomoc dzieciom przebywającym w placówkach opiekuńczo –wychowawczych, rodzinach zastępczych oraz opuszczającym zastępcze formy wychowania.

Sposób realizacji:

1. Wsparcie w tworzeniu Indywidualnego Programu Usamodzielnienia, jego zmian, modyfikacji i oceny końcowej;
2. Udzielanie informacji na temat instytucji pomocowych i zakresu udzielanej pomocy;
3. Udzielanie indywidualnego poradnictwa psychologicznego, prawnego;
4. Udzielanie wsparcia w zakresie interwencji kryzysowej;
5. Udzielanie pomocy w zakresie ubiegania się o pobyt w mieszkaniu chronionym treningowym;
6. Wypłata pomocy finansowej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
7. Prowadzenie mieszkań chronionych treningowych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej;
8. Wsparcie pracownika socjalnego w momencie opuszczenia pieczy zastępczej i wkraczaniu w dorosłość osób zamieszkujących w mieszkaniu chronionym treningowym.

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2020”

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2020” został zatwierdzony dnia 29 marca 2016 roku Uchwałą Nr XVI/109/2016 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim.

Głównym celem opracowanego programu jest *zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Nowodworskim*. Osiągnięcie tego celu było możliwe poprzez realizację celów strategicznych:

1. Rozszerzenie działań profilaktycznych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy;
2. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy oraz dostępności pomocy;
3. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc;
4. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania realizowane w 2019 roku przedstawiają się następująco:

Cel operacyjny 1

Rozszerzenie działań profilaktycznych w zakresie podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy.

1. Rozpowszechnianie broszur informacyjnych dotyczących przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, procedury „Niebieskie Karty” oraz instytucji świadczących pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
2. Rozpowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania temu zjawisku na stronie PCPR w Nowym Dworze Gdańskim;
3. Rozpowszechnianie informacji na temat działalności POIK w Nowym Dworze Gdańskim na stronie internetowej PCPR w Nowym Dworze Gdańskim oraz w formie ulotek informacyjnych;
4. Udział pracownika socjalnego POIK w Nowym Dworze Gdańskim w ZI w Nowym Dworze Gdańskim. W 2019 r. pracownik socjalny uczestniczył w 4 posiedzeniach ZI w Nowym Dworze Gdańskim;
5. Zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami udzielającymi wsparcia osobom uwikłanym w przemoc poprzez udział pracownika socjalnego POIK w Nowym Dworze Gdańskim w posiedzeniach grup roboczych, które mają na celu realizację indywidualnych planów pomocy i monitoring sytuacji rodzin, w których doszło do przemocy. W 2019 r. pracownik socjalny uczestniczył w 15 posiedzeniach grup roboczych;

6. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy wobec dzieci oraz podniesienia świadomości rodziców/opiekunów w zakresie nieprzemoczonych metod wychowywania.

Cel operacyjny 2

Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy oraz dostępności pomocy.

1. Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie poprzez zabezpieczenie miejsc hostelowych w POIK w Nowym Dworze Gdańskim. Pobyt w hostelu obejmuje wsparcie socjalno-bytowe oraz poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne i socjalne. W minionym roku sprawozdawczym 2019 nie było osób korzystających ze schronienia w hostelu;
2. Zapewnienie pomocy specjalistycznej: psychologicznej, prawnej i socjalnej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. W 2019 r. z porad specjalistów POIK w Nowym Dworze Gdańskim skorzystało jednorazowo 180 osób, a łączna liczba interwencji/konsultacji wyniosła 360. Z powodu przemocy w rodzinie pomocy udzielono 17 osobom;
3. Pracownicy PCPR na bieżąco informowali osoby doświadczające przemocy o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy;
4. Rozpowszechnianie informacji na temat działalności Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Nowym Dworze Gdańskim, który jest ośrodkiem pomocy działającym w ramach Funduszu Sprawiedliwości.

Cel operacyjny 3

Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

1. Realizacja *Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020*. Zasadniczym celem programu jest przeciwdziałanie i niwelowanie zjawiska przemocy oraz zapobieganie agresywnym zachowaniom osób stosujących przemoc w rodzinie. W 2019 r. do POIK w Nowym Dworze Gdańskim wpłynęły cztery skierowania do udziału w programie. Jednakże dwie osoby nie wyraziły zgody na udział w programie, jedna osoba została odrzucona, ponieważ nie uważała się za osobę stosującą przemoc, co wyklucza ją z udziału w programie, natomiast jedna osoba w ogóle nie podjęła próby kontaktu z ośrodkiem interwencji kryzysowej;
2. Rozpowszechnianie informacji na temat realizacji *Programu oddziaływań psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020* na stronie internetowej PCPR w Nowym Dworze Gdańskim.

Cel operacyjny 4

Podnoszenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Udział pracowników PCPR w Nowym Dworze Gdańskim w szkoleniach i konferencjach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w praktyce – ochrona danych osobowych oraz wybrane aspekty pracy ZI i Grup Roboczych;
2. Interwencja pracowników ośrodka pomocy społecznej w sytuacji krzywdzenia dziecka;
3. Przeciwdziałanie przemocy seksualnej wobec dzieci;
4. Dziecko- jego rodzina i świat. Pojęcie dobra dziecka w ujęciu terapeutycznym i społecznym;
5. Przemoc, jako objaw problemów rodziny. „Przemoc a alkohol” – pomoc dorosłym i dzieciom.

„Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020”

„Program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020” został zatwierdzony dnia 1 lutego 2019 roku Uchwałą Nr I/1/2019 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim.

Realizatorem *Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020* było PCPR w Nowym Dworze Gdańskim oraz leżący w jego strukturach POIK w Nowym Dworze Gdańskim. Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zadaniem wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Podstawą teoretyczną programu opracowanego przez PCPR jest *The Duluth Model* - zaadoptowany do polskich warunków model pracy z osobami stosującymi przemoc. Model ten zakłada pracę wyłączenie z mężczyznami, a podstawową formą pracy korekcyjnej są spotkania grupowe. Etapy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, obejmują działania psychologiczne, edukacyjne i socjalizacyjne ukierunkowane na taką zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie. Warunkiem koniecznym przyjęcia do programu jest bezsprzeczne uznanie przez uczestnika programu faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

W 2019 r. do POIK w Nowym Dworze Gdańskim wpłynęły cztery skierowania do udziału w programie. Jednakże dwie osoby nie wyraziły zgody na udział w programie, jedna osoba została odrzucona, ponieważ nie uważała się za osobę stosującą przemoc, natomiast jedna osoba w ogóle nie podjęła próby kontaktu z ośrodkiem interwencji kryzysowej. W konsekwencji czego w 2019 roku nie zawiązała się grupa umożliwiająca przeprowadzenie działań w ramach programu oraz żadna osoba nie ukończyła programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

„Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020”

„Program psychologiczno- terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020” został zatwierdzony dnia 1 lutego 2019 roku Uchwałą Nr I/2/2019 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim.

W 2019 roku opracowano nową formę działań skierowaną do osób stosujących przemoc w rodzinie tj. program psychologiczno – terapeutyczny, który ma służyć m.in.; utrwaleniu, zmiany osiągniętej w wyniku udziału w oddziaływaniach korekcyjno- edukacyjnych. Założeniem programu jest, iż uczestnicy podczas spotkań będą mieli możliwość rozwoju, utrwalać zmianę zachowań, pogłębić samoświadomość oraz poznać nowe formy zachowań prospołecznych.

„Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Nowodworskim na lata 2019 – 2020” stanowi uzupełnienie „Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie Powiecie Nowodworskim na lata 2019-2020”, stąd też ma on realizowany w odniesieniu do tych osób stosujących przemoc, u których zostanie wykazana przez specjalistów konieczność realizacji pogłębionych działań terapeutycznych lub psychologicznych, a uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym okazało się niewystarczającą formą oddziaływań. Adresatami oddziaływań są osoby, które wyrażą gotowość do osobistej, pogłębionej pracy psychologiczno-terapeutycznej w obszarze zmiany postaw i zachowań w relacjach z bliskimi. Podobnie jak w przypadku programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, również w przypadku programu psychologiczno-terapeutycznego nie był on realizowany w 2019 roku z uwagi na brak osób skierowanych do udziału w programie.

„Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2026”

W dniu 29 marca 2016 r. Uchwałą Nr XVI/107/2016 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim zatwierdzono „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2016-2026”.

Celem głównym programu jest wyrównanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim. W ramach celów strategicznych w 2019 roku podejmowano liczne działania, których realizacja została przedstawiona poniżej.

Cel strategiczny 1

Podjęcie działań na rzecz integracji środowiska lokalnego z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami

Kierunki działań:

1. Współpraca między instytucjami samorządowymi i wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
2. Podejmowanie inicjatyw przez organizacje pozarządowe działające na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w organizacji wspólnych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, festynów, pikników;
3. Wspieranie i promowanie działalności klubów seniora;
4. Propagowanie zatrudnienia asystenta osoby niepełnosprawnej;
5. Dążenie do integracji osób niepełnosprawnych z dziećmi młodzieżą szkolną osobami pełno sprawnymi – likwidacja barier komunikacyjnych, zwalczanie dyskryminacji osób starszych i niepełnosprawnych;
6. Promowanie idei wolontariatu na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym;
7. Likwidacja barier architektonicznych, w szczególności w obiektach pożytku publicznego a także dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych;
8. Podnoszenie świadomości społecznej na temat funkcjonowania i problemów osób niepełnosprawnych poprzez akcje i kampanie społeczne;
9. Podejmowanie działań zmierzających do rozwoju pracy socjalnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym;
10. Inicjowanie tworzenia ośrodków wsparcia – Środowiskowego Domu Samopomocy, Dziennego Domu Pobytu, Centrum Integracji Społecznej oraz Klubu Integracji Społecznej.

L.p.	Działania
1.	<p>Koło Powiatowe Polskiego Związku Niewidomych w Nowym Dworze Gdańskim obejmuje swoją działalnością miasta i gminy z terenu powiatu nowodworskiego. Jako stowarzyszenie prowadzi swoje działania w oparciu o Statut Polskiego Związku Niewidomych, uchwalony na Nadzwyczajnym Krajowym Zjeździe Delegatów PZN w Warszawie, zarejestrowanym w Sądzie Rejonowym dla m. stołecznego Warszawy.</p> <p>Koło zrzesza ogółem 53 członków, z czego 26 to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności a 25 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 2 osoby to członkowie nadzwyczajni współuczestniczący w realizacji zadań Koła Powiatowego. W Kole są 32 kobiety i 21 mężczyzn. Większość członków stanowi grupę powyżej 50 lat, które obok niepełnosprawności wzrokowej mają orzeczonego stopień niepełnosprawności z powodu innych schorzeń tj. cukrzyca, choroby narządu ruchu, choroby neurologiczne, układu krążenia i inne.</p> <p>W roku 2019 odbyło się Walne Zgromadzenie Koła PZN, podsumowujące 4 – letnią kadencję Zarządu i wybór nowego składu Zarządu.</p> <p>Celem działalności stowarzyszenia jest m.in.: poradnictwo w zakresie rehabilitacji, leczenia, zaopatrzenia w specjalistyczny sprzęt ułatwiający funkcjonowanie, organizowanie szkoleń dla osób niewidomych i słabowidzących z zakresu samodzielnego i bezpiecznego poruszania się oraz obowiązujących przepisów w zakresie ulg i przywilejów; prowadzenie działalności integracyjnej poprzez organizowanie imprez okolicznościowych, wspólnych wyjazdów i spotkań; prowadzenie działalności informacyjno – biurowej w załatwianiu indywidualnych spraw członków Koła; pomoc w napisaniu pism; pomoc w wypełnianiu różnego rodzaju dokumentów kierowanych do odpowiednich urzędów a także współpraca z różnymi instytucjami na rzecz osób niepełnosprawnych w rozwiązywaniu różnych problemów swoich członków. W 2019 r. odbywały się spotkania członków Związku z udziałem przedstawicieli władz samorządowych, instytucji i organizacji pozarządowych. Na przestrzeni całego roku 2019 odbyło się wiele szkoleń i spotkań w mniejszych grupach. Szkolenia te dotyczyły praw i obowiązków członków wynikających ze Statutu PZN, przepisów prawnych dotyczących ulg i świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym, korzystania z urządzeń gospodarstwa domowego, przyrządów medycznych i optycznych przystosowanych dla osób niewidomych i słabowidzących i inne, natomiast szkolenia indywidualne to przede wszystkim – nauka poruszania się w terenie z białą laską i wędrowanie na orientację. Uczestnicząc w spotkaniach czy szkoleniach członkowie Koła uczą się pokonywać bariery i przeszkody życia codziennego. Zarząd Koła PZN w roku 2019 zorganizował m.in.: Spotkanie z okazji Dnia Kobiet (31 osób), spotkanie z okazji Międzynarodowego Dnia Białej laski z udziałem przedstawicieli samorządu, instytucji i organizacji współpracujących, wystąpił Zespół dziecięcy z Żuławskiego Ośrodka Kultury z programem artystycznym przygotowanym przez Panią Martę Kozakiewicz (46 osób); spotkanie integracyjno – opłatkowe z udziałem władz i przedstawicieli instytucji i organizacji współpracujących oraz występ Zespołu dziecięcego z Żuławskiego Ośrodka Kultury, który wystąpił z kolędami (49 osób). Kilkoro członków brało udział w realizacji programów dofinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny, w trakcie których podnosili swoje kwalifikacje zawodowe a następnie uzyskali możliwość podjęcia pracy. Również kilkoro członków aktywnie uczestniczyło w spotkaniach i zajęciach organizowanych w Klubie Seniora (m.in.: spotkania z psychologiem, dzielnicowym, oglądanie filmów o ciekawych zakątkach świata, warsztaty o różnej tematyce, prawidłowe odżywianie w tym: gotowanie, pieczenie, robienie kanapek itp.)</p>

	<p>Zorganizowanie spotkań i wyjazdów było możliwe dzięki dotacjom ze Starostwa Powiatowego, Urzędu Miejskiego, PCPR, Oddziału Pomorskiego PZN, darowizn od sponsorów oraz 1% OPP a także dzięki pracy wolontariuszy. Zarząd Koła PZN czeka na swoich członków w każdy czwartek w godz. 9.00-12.00 w budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. 3-go Maja 7.</p>
2.	<p>Nowodworski Oddział Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów zrzesza 690 członków, w tym około 25% osób niepełnosprawnych. Na terenie powiatu nowodworskiego działa 6 Kół: w Nowym Dworze Gdańskim, Drewnicy, Krynicy Morskiej, Ostaszewie, Stegnie i Sztutowie. W roku 2019 dla swoich członków, zorganizowanych zostało wiele imprez integracyjno - kulturalnych m.in.: spotkanie noworoczne w Sztutowie (60 osób); zabawa karnawałowa (334 osób); zabawa andrzejkowa (170 osób); Dzień Ludzi Starszych w Gdańsku (50 osób); Dzień Seniora w Nowym Dworze Gdańskim, Krynicy Morskiej (łącznie 245 osób); Dzień Kobiet w Drewnicy (44 osoby); Noc Świętojańska w Stegnie (46 osób); Powitanie Lata w Osłonce (92 osoby); wyjazdy na basen do Stegny (kwiecień, maj – 187, czerwiec - 27); wycieczki turystyczno – krajoznawcze po Polsce i Europie m.in.: wycieczka Lipsk- Luksemburg - Paryż; Zielona Góra i okolice - winobranie, Tczew – Pelplin - Gniew; rejs statkiem po Kanale Elbląskim. Członkowie Związku uczestniczyli także w wyjazdach do teatru na spektakle (m. in. „Igraszki z diabłem”, „Garderobiany”, „Niedźwiedź - Oświadczyń”); do filharmonii („Gala Operetkowa”, Występ „Grażyny Brodzińskiej”, ”Pod dachami Paryża”, „Narodowa Perła Gruzji”, „Dziesięciu Tenorów”); na kabaret („Ucho Prezesa”), festiwale, koncerty, musicale (występ Andrea Boccellli, retransmisja baletu: dziadek do orzechów”, „Ania z Zielonego Wzgórza”, Koncert 10 Tenorów,) a także wyjazdy do Muzeum II Wojny Światowej i Bazyliki i w wielu innych przedsięwzięciach. Członkowie Związku brali udział w IV Senioradzie w Prabutach. Przy PZERIi działają zespoły muzyczne „Żuławskie Bursztyнки” w Nowym Dworze Gdańskim, „Fala” w Stegnie oraz „Żuławianki” w Ostaszewie, które swoimi występami umilają organizowane uroczystości a także wyjeżdżają ze swoimi koncertami na różne konkursy. PZERIi prowadzi w Żuławskim Ośrodku Kultury „Klub Seniora”, który zrzesza około 50 członków. Spotkania odbywają się w każdy czwartek w godz. 10-12. Część członków jest także uczestnikami Uniwersytetu Trzeciego Wieku, gdzie korzystają z zajęć gimnastycznych, wykładni prawa, nauki języka obcego i innych.</p>
3.	<p>Starosta Nowodworski objął swoim Patronatem imprezę integracyjno - kulturalną zorganizowaną z okazji „Dnia Seniora 2019” na którą przeznaczono 1.000,00 zł na zakup nagród oraz akcję pn. „Autyzm – wystarczy zrozumieć” na którą przeznaczono 800,00 zł na zakup nagród (wykorzystano 769,52 zł).</p>
4.	<p>Uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim brali czynny udział w ogólnopolskiej akcji „Pola Nadziei”. Zbierali datki do puszek na opiekę hospicyjną sprawowaną przez Hospicjum im. Ks. E. Dutkiewicza SAC w Gdańsku. Organizatorem zbiórki jest Fundacja Hospicyjna. Cały dochód ze zbiórki przeznaczony został na pomoc hospicjum dziecięcemu na Pomorzu.</p>

5.	<p>Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy in. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych przeprowadził zajęcia warsztatowe dla uczniów szkół podstawowych, które miały na celu upowszechnianie idei tolerancji, szacunku, otwartości a także korzyści płynących z pełnej integracji osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym. Zorganizowano obchody „Na niebiesko dla autyzmu” oraz „Dzień Zespołu Downa”. Przedstawiciele uczniów brali udział w imprezach organizowanych lokalnie – Dni Żuław, Wigilia Żuławska, itp. Szkoła organizuje wolontariat m.in. poprzez współpracę z Muzeum Stuthoff w Sztutowie. SOSW w Nowym Dworze Gdańskim koncentrował się na podnoszeniu świadomości społecznej na temat funkcjonowania osób niepełnosprawnych poprzez realizację własnych innowacji pedagogicznych.</p>
6.	<p>W gminie Ostaszewo jest bardzo dobra organizacja społeczności lokalnej, która wzajemnie się wspiera poprzez uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich oraz Klubu Seniora, których członkowie regularnie spotykają się w każdy wtorek w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu . W Ostaszewie działa utworzony lokalny zespół muzyczny „Żuławianki”, który często bierze udział w koncertach np. Pieśni Maryjnej w Kmiecinie, Agape w Nowym Stawie a także w Starym Polu oraz imprezach okolicznościowych, gdzie reprezentuje gminę na zewnątrz. Osoby starsze mają możliwość bezpłatnego korzystania z siłowni, kortów tenisowych oraz bieżni do Nordic Walking z czego aktywnie korzystają.</p>
7.	<p>W Żuławskim Ośrodku Kultury w Nowym Dworze Gdańskim dla osób starszych i niepełnosprawnych były organizowane zajęcia, tj.: zajęcia taneczno – wokalne, Uniwersytet Trzeciego Wieku (wykłady, warsztaty)</p>
8.	<p>Fundacja Kreatywna Edukacja organizuje co roku Andrzejkowy bal charytatywny zorganizowany przy współudziale Żuławskiego Ośrodka Kultury oraz nauczycieli ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim. Zebrane pieniądze przekazywane są osobom z niepełnosprawnością na zakup sprzętu medycznego, rehabilitacyjnego lub ich leczenie.</p>
9.	<p>W Krynicy Morskiej w roku 2019 w ramach konsultacji społecznych w sprawie tworzenia „Map Zagrożeń Bezpieczeństwa” przeprowadzono prelekcje z seniorami uświadamiające, jakie zagrożenia mogą ich spotkać w życiu codziennym i jak sobie z nimi radzić. W listopadzie odbyła się debata skierowana do seniorów pt: „Seniorze bądź ostrożny. Bezpieczna tożsamość – nieskradzone życie”. Zorganizowano wyjazdy integracyjne dla seniorów przez KERiI (opera, teatr muzyczny, wycieczki krajowe i zagraniczne) a także organizowano (Dzień Seniora, Dzień Kobiet, Spotkanie wigilijne, aktywne uczestnictwo w WOŚP). W Krynicy Morskiej powołana została Rada Seniorów Krynicy Morskiej.</p> <p>W okresie przedświątecznym dzieci ze szkół wraz z nauczycielami odwiedzali osoby starsze i niepełnosprawne w ich domach.</p>

10.	KPP w Nowym Dworze Gdańskim zorganizowała po 2 debaty społeczne pn. „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie możesz mieć na nie wpływ - Seniorze bądź ostrożny, Seniorze nie daj się oszukać” oraz „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie możesz mieć na nie wpływ – Senior a bezpieczny Internet”.
11.	<p>MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim realizuje projekt socjalny „Aktywny Senior”, którego celem jest podniesienie aktywności społecznej seniorów. Cel szczegółowy projektu to : pogłębienie wiedzy dotyczącej możliwych form spędzania czasu wolnego przez seniorów w gminie Nowy Dwór Gdański, wzrost integracji wśród seniorów oraz zaangażowanie seniorów w działalność wolontariacką.</p> <p>MGOPS koordynuje rozwój lokalnego wolontariatu opiekuńczego. W roku 2019 6 osób zostało objętych pomocą przez 6 wolontariuszy. Wolontariat opiekuńczy jest odpowiedzią na potrzeby osób chorych samotnych, starszych, niesamodzielnych. Do podstawowych form współpracy z wolontariuszami skupionymi przy MGOPS zaangażowanymi w pomoc podopiecznym jest: towarzyszenie podopiecznemu na spacerach: rozmowy, organizowanie dla niego wolnego czasu, pomoc osobom starszym, samotnym, chorym, niepełnosprawnym w załatwianiu drobnych spraw pomoc w czytaniu i pisaniu osobom starszym i niedowidzącym, włączenie się w działania na rzecz społeczności lokalnej, pomoc w utrzymaniu kontaktów z rodziną i przyjaciółmi, pomoc w uczestnictwie w życiu społecznym i religijnym, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego, robienie drobnych zakupów.</p> <p>W 2019 r. MGOPS złożył wniosek o przyznanie środków finansowych na realizację w 2020 r. programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2019-2020 finansowanego ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwianiu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program ma na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych. Zaplanowano objęcie 6 osób niepełnosprawnych ww. wsparciem;</p> <p>MGOPS poprzez nawiązanie współpracy z Towarzystwem Opieki nad Ociemniałymi Stowarzyszenie Ośrodek Rehabilitacyjno - Wypoczynkowy w Sobieszowie, wziął udział w promowaniu aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w ramach unijnego projektu „4 kroki do kariery”. Pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną polegającą na rozpowszechnianiu informacji oraz motywowaniu do wzięcia udziału w ww. projekcie przez niepracujące osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności z gminy Nowy Dwór Gdański. Osobom zakwalifikowanym do udziału oferowano darmowe szkolenia zawodowe oraz płatne staże zawodowe. W projekcie wzięło udział 8 osób objętych wsparciem MGOPS.</p>

12.	Na terenie powiatu nowodworskiego remontowane są nawierzchnie chodników, jednocześnie wykonywane są obniżenia krawężników przy przejściach dla pieszych, co ułatwia osobom niepełnosprawnym sprawniejsze poruszanie się.
13.	Na terenie miasta Krynica Morska większość obiektów użyteczności publicznej jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
14.	Budynek Urzędu Gminy w Sztutowie dostosowany jest do obsługi osób z niepełnosprawnością. Posiada podjazd dla wózków inwalidzkich, w związku z tym osoby z niepełnosprawnością obsługiwane są przez pracowników Urzędu Gminy jak i również przez pracowników GOPS na parterze budynku urzędu gminy.
15.	W budynkach WTZ na terenie powiatu nowodworskiego na bieżąco likwidowane są bariery architektoniczne oraz znoszone są bariery w komunikowaniu się, zgodnie z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

1. Wspieranie osób niepełnosprawnych w ramach zadań powiatu finansowanych ze środków PFRON poprzez dofinansowanie:
 - a) uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych;
 - b) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze;
 - c) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami;
 - d) usług tłumacza języka migowego, tłumacza – przewodnika;
 - e) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
2. Wdrażanie i realizacja programów na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, ze środków pozyskiwanych m.in. z PFRON, UE;
3. Prowadzenie wsparcia specjalistycznego, w tym: psychologicznego, prawnego i socjalnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
4. Promowanie i wspieranie działalności warsztatów terapii zajęciowej na terenie Powiatu Nowodworskiego.

L.p.	Działania
1.	<p>PCPR w Nowym Dworze Gdańskim dofinansowuje ze środków PFRON uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym dla osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów. W roku 2019 liczba ubiegających się o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym ogółem wynosiła 134 osoby (w tym 26 opiekunów). Wypłacono dofinansowanie dla 107 osób (w tym 21 opiekunów) na łączną kwotę 137.314,00 zł, z czego: dla 93 osób dorosłych (w tym 14 opiekunów) na kwotę 120.518,00 zł oraz dla 14 dzieci i młodzieży (w tym 7 opiekunów) na kwotę 16.796,00 zł.</p> <p>W siedzibie PCPR w Nowym Dworze Gdańskim udostępniano osobom indywidualnym zgromadzone oferty i rejestr ośrodków uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych z udziałem dofinansowania z PFRON Przedstawiano możliwości skorzystania z tej formy rehabilitacji, udzielano indywidualnej pomocy uczestnikom w kompletowaniu wniosków o przyznanie dofinansowania.</p> <p>Na bieżąco współpracowano z organizatorami turnusów w zakresie prawidłowego rozliczenia się z przekazanego dofinansowania (na podstawie faktury lub innego dokumentu potwierdzającego zakup usługi przez osobę niepełnosprawną).</p>
2.	<p>PCPR ze środków PFRON w ramach dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego zostały złożone 4 wnioski na łączną kwotę 18.032,00. Podpisane zostały 4 wnioski na kwotę 15.043,00 zł, a wydatkowano 15.022,00 zł, z czego: 14.778,00 zł dla 3 niepełnosprawnych dzieci oraz 244,00 zł dla 1 niepełnosprawnej osoby dorosłej.</p> <p>Natomiast w ramach dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych - wypłacono środki finansowe w wysokości 190.767,00 zł, z czego: 126.893,00 zł dla niepełnosprawnych osób dorosłych (349 wniosków) oraz 63.874,00 zł dla niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do 25 roku życia uczącą się i niepracującą (64 wnioski).</p> <p>W ramach powyższego zadania wpłynęło 418 wniosków od osób indywidualnych na kwotę 315.579,00 zł.</p>

3.	<p>PCPR w Nowym Dworze Gdańskim realizuje zadanie dotyczące likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, które finansowane jest ze środków PFRON. W ramach likwidacji wyżej wymienionych barier zostało złożonych 12 wniosków na łączną kwotę 65.898,00 zł. Zawarto 12 umów na łączną kwotę 29.500,00 zł a zrealizowano 10 na łączną kwotę 21.121,00 zł, w tym: 6 umów na likwidację barier architektonicznych na kwotę 15.921,00 zł oraz 2 umowy na likwidację barier technicznych na kwotę 3.200,00 zł a także 2 umowy na likwidację barier w komunikowaniu się na kwotę 2.000,00 zł</p> <p>Celem likwidacji barier architektonicznych i technicznych jest umożliwienie osobie niepełnosprawnej samodzielnego korzystania z urządzeń, ciągów komunikacyjnych, swobodnego poruszania się itp. W zależności od rodzaju niepełnosprawności oraz indywidualnych potrzeb wybierane są sposoby likwidacji istniejących utrudnień. Natomiast likwidacja barier w komunikowaniu pozwoli osobom niepełnosprawnym na sprawniejsze porozumiewanie się, a także uczestniczenie w życiu społecznym. Maksymalne dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych wynosi do 95 % kwoty zadania i nie może przekroczyć piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.</p>
4.	<p>Do PCPR w ramach zadania - Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych – zostały złożone 2 wnioski (PZN oraz PZERiN) na łączną kwotę 3.960,00 zł. Do realizacji przyjęto oba wnioski, na które przeznaczono kwotę w łącznej wysokości 3.960,00 zł. W ramach dofinansowania PZN zorganizował Międzynarodowy Dzień Białej Laski, natomiast PZERiI zorganizował „Dzień Seniora”. Ogólnie z dofinansowania skorzystały 106 osób niepełnosprawnych.</p>

5.	<p>W 2019 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych Powiat Nowodworski realizował pilotażowy program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków PFRON. W ramach powyższego programu została zawarta umowa, na podstawie której Powiat Nowodworski otrzymał 111.663,28 zł na realizację powyższego programu. Realizacją programu zajmuje się PCPR. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu, społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.</p> <p>Do PCPR w Nowym Dworze Gdańskim wpłynęło 35 wniosków na łączną sumę 116.994,10 zł.</p> <p>Zawartych zostało 34 umów na łączną kwotę 101.637,79 zł, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w ramach „Modułu I” – 19 umów na łączną kwotę 60.657,50 zł; - w ramach „Modułu II” – 15 umów na łączną kwotę 40.980,29 zł. <p>Osoby niepełnosprawne w roku 2019 w ramach powyższego programu otrzymały dofinansowanie na pomoc: w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu; w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym; pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne tj. protezy, co najmniej na III poziomie jakości; w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (np. przedszkole) a także pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.</p>
6.	<p>W roku 2019 Powiat Nowodworski przystąpił do programu pn. „Program wyrównywania różnic między regionami III”.</p> <p>Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.</p> <p>W lutym 2019 r. złożono do PFRON w Gdańsku wniosek na 2 projekty (obszar B) oraz wystąpienie na 3 projekty – (obszar B – 2 projekty oraz obszar D – 1 projekt). Wszystkie projekty zostały przyjęte i w lipcu ubiegłego roku podpisane zostały 2 umowy pomiędzy PFRON Oddział Pomorski w Gdańsku a Powiatem Nowodworskim. W ramach powyższych projektów pozyskano dofinansowanie na łączną kwotę 385.600,69 zł, z tego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 150.000,00 – SOSW w Nowym Dworze Gdańskim (zakup i montaż windy); 2) 28.965,03 – Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim (dostosowanie wewnętrznych ciągów komunikacyjnych); 3) 82.631,18 – Zespół Szkolno – Przedszkolny w Drewnicy (dostosowanie powierzchni placu i parkingu); 4) 44.004,48 – Szkoła Podstawowa im. I Brygady Pancерnej im. Bohaterów Westerplatte w Stegnie (przystosowanie pomieszczeń higieniczno – sanitarnych); 5) 80.000,00 zł - Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych „DAR” w Jantarze (zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych).
7.	<p>POIK zapewniał osobom niepełnosprawnym pomoc psychologa, prawnika oraz pracownika socjalnego.</p>

8.	<p>Na terenie powiatu nowodworskiego swoje siedziby mają trzy warsztaty terapii zajęciowej, w których uczestniczy 66 osób niepełnosprawnych. Na ich działalność i funkcjonowanie przekazano ze środków PFRON 1.194.330,00 zł oraz 132.704,00 zł środków Powiatu Nowodworskiego.</p> <p>Warsztaty powstały przy Stowarzyszeniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - WTZ w Nowym Dworze Gdańskim - Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej” w Nowym Dworze Gdańskim - WTZ w Marzęcinie – Stowarzyszenie dla Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Marzęcinie, - WTZ w Jantarze – Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych „DAR” w Jantarze. <p>WTZ to wyodrębniona organizacyjnie i finansowo placówka, która stwarza osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy zawodowej możliwość udziału w rehabilitacji zawodowej i społecznej poprzez terapię zajęciową zmierzającą do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędną do samodzielnego i aktywnego życia w środowisku na miarę jego potrzeb i możliwości.</p> <p>Do uczestnictwa w terapii w ramach warsztatów terapii zajęciowej przyjmowane są osoby, które w orzeczeniu Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności mają wskazanie do rehabilitacji w warunkach warsztatu terapii zajęciowej. Realizacja terapii zajęciowej prowadzona w warsztacie terapii zajęciowej odbywa się poprzez m. in.: ogólne usprawnianie; rozwijanie umiejętności, w tym wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej; przygotowanie do życia w środowisku społecznym, w szczególności poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz rozwój innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej i fizycznej; rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy; rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej lub innej pracy zarobkowej, albo szkolenia zawodowego.</p> <p>Nadmienić należy, że każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji i terapii, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadów środowiskowych, obserwacji, działań i zachowań w warsztacie. WTZ jest placówką pobytu dziennego. Czas trwania zajęć dla uczestników wynosi 7 godzin dziennie, od poniedziałku do piątku.</p> <p>W WTZ w Nowym Dworze Gdańskim przebywa 21 uczestników. Zajęcia terapeutyczne odbywają się w czterech pracowniach tj.: gospodarstwa domowego, plastycznej, włókienniczo – komputerowej oraz papieru czerpanego i przygotowania zawodowego.</p> <p>W WTZ w Marzęcinie przebywa 20 uczestników. Zajęcia terapeutyczne odbywają się w czterech pracowniach: dziewiarsko – plastycznej, ogrodniczo – artystycznej, stolarsko – malarskiej, gospodarstwa domowego. Natomiast w WTZ w Jantarze jest 25 uczestników. Zajęcia terapeutyczne odbywają się w pięciu pracowniach: życia codziennego, stolarskiej, plastyczno – komputerowej, rękodzieła oraz ogrodnicza. Formą zajęć w warsztatach są m.in.; biblioterapia, kinezyterapia, artreterapia, ergoterapia,</p>
----	---

socjoterapia, muzykoterapia, silwoterapia, ludoterapia, kulturoterapia, rehabilitacja ruchowa, psychoterapia i wsparcie psychologiczne, papieroplastyka.

Ważnym aspektem rehabilitacji jest trening ekonomiczny. Wielu uczestników WTZ po raz pierwszy otrzymuje własne pieniądze, traktując je jako samodzielnie zarobione. Rada Programowa warsztatu ustala miesięczną wysokość kwoty jaką otrzymuje uczestnik, który ma prawo wydać tę kwotę wedle swoich potrzeb. Celem treningu ekonomicznego jest m.in: opanowanie umiejętności określania podstawowych potrzeb związanych z wydatkowaniem środków materialnych, odróżnianie nominałów banknotów od bilonu, poznanie podstawowych operacji matematycznych pozwalających na odliczanie reszty czy też sumowanie wydatków oraz prawidłowa umiejętność zachowania się w sklepie oraz werbalizacji potrzeb.

Uczestnicy warsztatów na bieżąco mają zapewnione wsparcie w ramach indywidualnej lub grupowej pomocy psychologicznej. Uczestnicy warsztatów w ramach integracji ze środowiskiem biorą czynny udział w różnego rodzaju imprezach i wyjazdach integracyjnych, wyjazdach do kina i teatru, wycieczkach krajoznawczych, spartakiadach sportowych, edukacyjnych, sprawnościowych. (To m.in.: „Dzień Matki”; „Dzień Ojca”; „Dzień Kobiet i Dzień Chłopaka; Dzień Mężczyzny; zabawa Walentynkowa; zabawa Andrzejkowa; bale karnawałowe; wycieczka do Chmielna (Nowy Dwór Gdański); wycieczka do Grabowa Parchowskiego oraz Gdańska (Marzęcino); wycieczka do Krainy Elfów oraz Jarosławca (Jantar); wyjazdy nad morze; wyjazdy do lasu na grzybobranie; wspólne imprezy i zajęcia integracyjne wszystkich uczestników warsztatów; turniej „bocci” w Elblągu, Jasełka i wiele innych). Każdego roku uczestnicy warsztatów przygotowują i uroczyście obchodzą Święta Wielkanocne oraz Święta Bożonarodzeniowe. Biorą również czynny udział w Powiatowej Wigilii odbywającej się przed budynkiem starostwa i ŻOK. Organizowane są także kursy, wystawy prac uczestników warsztatów. Udział w takich przedsięwzięciach szeroko promuje sport, rekreację, kulturę i turystykę zarówno wśród osób niepełnosprawnych, jak i osób pełnosprawnych.

Stowarzyszenia, które prowadzą warsztaty udzielały wsparcia uczestnikom poprzez darowizny rzeczowe, pomoc finansową, współpracę z opiekunami osób niepełnosprawnych. Kontakty z opiekunami uczestników warsztatów odbywają się poprzez rozmowy indywidualne i telefoniczne, korespondencję, wizyty w domu rodzinnym uczestnika. Pracownicy warsztatów starają się pomagać w rozwiązywaniu codziennych problemów życiowych. Wszystkie stowarzyszenia, przy których funkcjonują warsztaty terapii zajęciowej, współpracują ze sobą oraz innymi organizacjami pozarządowymi, lokalnymi instytucjami, służbą zdrowia i oświatą w zakresie rehabilitacji, opieki medycznej, pedagogicznej oraz przyuczenia do zawodu. Każdy z warsztatów na bieżąco, w miarę swoich możliwości poprawia stan techniczny budynku oraz dba o jego wygląd estetyczny a także pracowni, w których odbywają się zajęcia terapeutyczne.

Cel strategiczny 3

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

1. Prowadzenie i finansowanie szkoleń i przekwalifikowań stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych w celu podniesienia kwalifikacji oraz podjęcia zatrudnienia;
2. Przystosowanie i tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
3. Organizacja staży zawodowych u pracodawcy celem zdobycia doświadczenia zawodowego;
4. Kierowanie osób niepełnosprawnych do wykonywania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych na rzecz gminy;
5. Wsparcie finansowe dla osób niepełnosprawnych rozpoczynających działalność gospodarczą;
6. Promowanie wśród pracodawców informacji o preferencyjnych warunkach zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
7. Wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie aktywizowania zawodowego osób niepełnosprawnych;
8. Prowadzenie doradztwa i poradnictwa zawodowego;
9. Wspieranie oraz zachęcanie do powstawania podmiotów ekonomii społecznej – spółdzielni socjalnych zatrudniających osoby niepełnosprawne, Zakładów Aktywności Zawodowej;
10. Udział Powiatu w programach na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

L.p.	Działania
1.	<p>PUP w 2019 r. podjął następujące działania wobec osób niepełnosprawnych:</p> <p>1) Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących obszary wiejskie w ramach środków pozyskanych z rezerwy ministra dla 109 osób, w tym dla 3 osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności.</p> <p>Formy wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia zawodowe dla osób bezrobotnych, - staże zawodowe na okres 6 m-cy, - przyznanie pracodawcom refundacji kosztów poniesionych na utworzenie i wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanej osoby bezrobotnej, - prace interwencyjne, - zwrot kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia. <p>2) Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia w ramach środków pozyskanych z rezerwy ministra dla 51 osób, w tym dla 1 osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności.</p> <p>Formy wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, - przyznanie pracodawcom refundacji kosztów, poniesionych na utworzenie i wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanej osoby bezrobotnej, - zwrot kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia. <p>3) Program Regionalny Województwa Pomorskiego pn. <i>Praca dla Pomorzan</i> skierowany do osób w szczególności z obszarów wiejskich, osób w wieku 30-50 lat, osób o niedopasowanych kompetencjach i kwalifikacjach zawodowych.</p> <p>W ramach programu zaktywizowano 88 osób, w tym 3 osoby z orzeczonym stopniem niepełnosprawności.</p> <p>Formy wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia, - roboty interwencyjne, - prace społecznie – użyteczne, - staże zawodowe na okres 6 m-cy, - zwrot kosztów dojazdu do pracy z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia.

4) Regionalny Program Operacyjny WP 2014-2020 Oś Priorytetowa 5 Poddziałanie 5.2.1 – mechanizm ZIT dla PUP, skierowany osób bezrobotnych w wieku powyżej 30 roku życia, w szczególności do: osób długotrwale bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, osób niepełnosprawnych i 50+, dla których ustalony został II profil pomocy.

W projekcie wzięło udział 23 osoby, z czego 2 osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.

Formy wsparcia:

- szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia,
- staże zawodowe organizowane u pracodawcy,
- prace interwencyjne,

5) Regionalny Program Operacyjny WP 2014-2020 Oś Priorytetowa 5 Poddziałanie 5.1.1 – dla PUP, skierowany osób bezrobotnych w wieku powyżej 30 roku życia, w szczególności do: osób długotrwale bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, osób niepełnosprawnych i 50+, dla których ustalony został II profil pomocy.

W projekcie wzięło udział 102 osoby, z czego 12 osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.

Formy wsparcia:

- szkolenia indywidualne pod zapewnienie zatrudnienia,
- refundacje dla pracodawców na stworzenie nowych miejsc pracy,
- staże zawodowe organizowane u pracodawcy,
- prace interwencyjne,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

6) Program Operacyjny Wiedza, Edukacja i Rozwój (PO WER) Oś Priorytetowa 1 Poddziałanie 1.1.1 skierowany do osób młodych do 29 r.ż., tzw. grupy NEET, dla których ustalony został II profil wsparcia.

W projekcie wzięło udział 160 osób, w tym 8 osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.

Formy wsparcia:

- bony szkoleniowe pod potrzeby pracodawcy,
- bony stażowe 6-miesięczne, po których następuje zatrudnienie na okres kolejnych 6-ciu miesięcy,
- staże zawodowe,
- dotacje na podjęcie działalności gospodarczej,
- bony zasiedleniowe dla osób, które zmieniają miejsce zamieszkania w wyniku podjęcia zatrudnienia w odległości co najmniej 80 km od dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź czas dojazdu z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania pracy i z powrotem przekracza 3 godziny.

7) PFRON – środki pozyskane w wyniku podziału algorytmu z przeznaczeniem na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych w ramach:

- organizacji stażu zawodowego u pracodawcy dla skierowanej 1 osoby niepełnosprawnej – 9 358 zł.

W 2019 roku wpłynęło od pracodawców 9 ofert prac skierowanych do osób niepełnosprawnych. Ogółem w 2019 roku, 61 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością podjęło zatrudnienie, w tym ramach aktywnych form wsparcia zaktywizowanych zostało 30 osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności ze środków pozyskanych na ww. programy.

2.	Na terenie Gminy Stegna działają dwie Spółdzielnie Socjalne „Partner” i „Serwis Stegna” dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. osób niepełnosprawnych. Spółdzielnia „Partner” została założona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych "DAR" w Jantarze i inne osoby fizyczne. Świadczy ona usługi pralnicze. Spółdzielnia zatrudnia 4 osoby na stałe oraz 4 osoby zatrudnione były na sezon. Natomiast Spółdzielnia „Serwis Stegna” została utworzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych "DAR" w Jantarze oraz Gminę Stegna. Spółdzielnia zajmuje się kompleksowymi usługami komunalnymi - sprzątniem, czyszczeniem, porządkowaniem, a także w partnerstwie zajmuje się usługami stolarskimi i remontowymi. Spółdzielnia zatrudnia na stałe 8 osób. Spółdzielnie działają na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji. Praca w spółdzielni ma przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu.
3.	Urząd Gminy w Sztutowie w roku 2019 w ramach prac interwencyjnych zatrudniał jedną osobę niepełnosprawną.

Cel strategiczny 4

Wyrównywanie szans w zakresie edukacji osób niepełnosprawnych

Kierunki działań:

1. Wspieranie rozwoju dzieci z niepełnosprawnością poprzez terapię pedagogiczną, psychologiczną i logopedyczną;
2. Udzielanie kompleksowej pomocy dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom w ramach zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;
3. Wspieranie niepełnosprawnej młodzieży w podejmowaniu decyzji edukacyjno – zawodowych;
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na wszystkich szczeblach nauczania;
5. Wspieranie niepełnosprawnej młodzieży i osób dorosłych w podejmowaniu edukacji na poziomie wyższym;
6. Wspieranie działań z zakresie integracji, wyrównywania szans życiowych i przeciwdziałanie dyskryminacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;
7. Szkolenie kadry pedagogicznej z zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi.

3.	<p>Fundacja „WRÓC” w Jantarze w 2019 r. kontynuowała prowadzone od 2002 roku działania na rzecz osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu nowodworskiego. Działania Ośrodka Rehabilitacyjno- Edukacyjno- Wychowawczego w Jezierniku z zakresu edukacji, opieki i kompleksowego wsparcia terapeutyczno-rehabilitacyjnego były skierowane do 30 osób z niepełnosprawnością głęboką i sprzężoną, w informacji od rodziców i opiekunów prawnych oraz okresowych ocen opracowanych przez zespół terapeutyczny realizujący program wieku od 3 do 25 lat. Dla każdej z tych osób opracowano indywidualny program terapeutyczny, uwzględniający zarówno wyniki diagnozy opracowanej przez PPP badań lekarskich.</p> <p>W ramach programu rewalidacyjnego i edukacyjnego placówki, od stycznia do grudnia – z wyłączeniem wakacji letnich - zrealizowano około 26 tysięcy godzin zajęć z zakresu komunikacji alternatywnej, rehabilitacji funkcjonalnej, terapii poznawczych, muzykoterapii, samoobsługi, stymulacji sensorycznej, hydroterapii.</p> <p>Uczniowie otrzymali dodatkowe wsparcie specjalistyczne, obejmujące między innymi terapie wodne, animaloterapię z hopoterapią, terapię poznawczą oraz społeczno – kulturalne, terapie wad postawy i chodu, terapie motoryki ręki i koordynacji wzrokowo-ruchowej, terapie komunikacji i porozumiewania się realizowane w ramach dofinansowanego ze środków PFRON projektu pn. „Sprawność + Komunikacja = Samodzielność”, którego celem jest zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych poprzez realizację zajęć z zakresu ciągłej rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną w OREW w Jezierniku w okresie 01.04.2018 – 31.03 2021”. Projekt jest kontynuacją wcześniej realizowanych zadań zleconych PFRON.</p> <p>W 2019 roku OREW kontynuował udział w pilotażowym programie PFRON „Rehabilitacja 25 plus”, którym objęto trzech absolwentów placówki. W oparciu o indywidualny program opracowany dla każdej z tych osób skierowano w 2019 roku 3 tysiące godzin zajęć z zakresu rehabilitacji społecznej.</p> <p>Razem wymiar dodatkowego wsparcia terapeutyczno - rehabilitacyjnego, udzielonego dzięki środkom PFRON wyniósł ponad 10 600 godzin.</p> <p>W roku 2018 na terenie placówki rozpoczęto realizację Ogrodu Polisensorycznego oraz organizację pracowni Integracji Sensorycznej. Zakup wyposażenia pracowni oraz pomocy dydaktycznych umożliwiających uczestnikom korzystanie z nowoczesnych środków technicznych, służących usprawnianiu umiejętności komunikacyjnych oraz samodzielności, dofinansowano ze środków PFRON, w ramach realizowanych programów oraz subwencji oświatowej.</p> <p>Kadra Fundacji kontynuowała udział w szkoleniach zawodowych, pozyskując specjalistyczne umiejętności ze stosowania nowoczesnych metod i technik terapeutycznych w pracy z osobami z niepełnosprawnością. Kontynuowano także indywidualne i grupowe działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w Ośrodku Hipoterapii i Animaloterapii oraz Ośrodku Basenoterapii w Jantarze, w tym w oparciu o współpracę z placówkami oświatowymi i organizacjami wspierającymi osoby z niepełnosprawnością z terenu powiatu nowodworskiego.</p>
----	---

Cel strategiczny 5

Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji leczniczej i usprawniającej

Kierunki działań:

1. Edukacja zdrowotna i propagowanie zdrowego stylu życia;
2. Zwiększenie dostępności do rehabilitacji stacjonarnej poprzez zwiększenie miejsc wczesnej i późnej rehabilitacji w jednostkach ochrony zdrowia;
3. Rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego;
4. Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych (dom pomocy społecznej, zakład opiekuńczo – leczniczy itp.);
5. Wspieranie rehabilitacji prowadzonej przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych;
6. Rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych i teleopieki w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych;
7. Wspieranie programów rehabilitacji medycznej.

L.p.	Działania
1.	PCPR udostępnia nieodpłatnie używany sprzęt rehabilitacyjny osobom niepełnosprawnym, który składowany jest w WTZ w Nowym Dworze Gdańskim. W wypożyczalni znajdują się: wózki inwalidzkie, chodziki, balkoniki, kule.
2.	Fundacja „WRÓĆ” w Jantarze na terenie OREW w Jezierniku prowadzi odpłatnie wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego. W zasobach wypożyczalni znajdują się m.in.: łóżka rehabilitacyjne, materace przeciwoleżynowe, koncentratory tlenu, różnej wielkości wózki inwalidzkie, w tym elektryczne, pionizatory itp. Wypożyczony sprzęt dowożony jest do wypożyczającego przez Fundację a także odbierany po uzyskaniu informacji, że sprzęt jest już niepotrzebny.
3.	GOPS w Ostaszewie zatrudnia wykwalifikowaną pielęgniarkę neuropsychiatryczną oraz opiekunki domowe, które stale świadczą pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w domach podopiecznych. Z usług opiekuńczych korzystało 16 osób, natomiast ze specjalistycznych usług opiekuńczych 8 osób. Ponadto OPS udziela pomocy finansowej w formie zasiłku stałego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz opiekunom w formie wypłacanych zasiłków dla opiekunów. Pracownicy socjalni na bieżąco monitorują sytuację osób niepełnosprawnych poprzez wizyty środowiskowe, a gdy sytuacja tego wymaga udzielają wsparcia finansowego w formie zasiłków celowych lub żywności z Banku Żywności w Tczewie. W 2019 r. z powodu niepełnosprawności udzielono pomocy w formie finansowej oraz pracy socjalnej łącznie 74 rodzinom. Dla trzech osób finansowano pobyt w DPS. Ponadto z osobami niepełnosprawnymi prowadzona jest ciągła praca socjalna.

4. GOPS w Sztutowie realizował wypłatę świadczeń rodzinnych dotyczących wsparcia osób niepełnosprawnych tj.: dodatki do świadczenia rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna. W rejestrach GOPS znajdują się 103 osoby niepełnosprawne, w tym: 60 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 23 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 20 dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością. Z osobami niepełnosprawnymi prowadzona jest ciągła praca socjalna.
- Na terenie Gminy Sztutowo od roku 2014 działa system Telefonicznej Opieki Domowej PCO (Teleopieka). Zapewnia on szybki dostęp do pomocy medycznej dla osób z grupy podwyższonego ryzyka, w tym osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie gminy. W roku 2019 z tej formy pomocy skorzystało 9 osób. Koszty związane z tym przedsięwzięciem tj. koszty opłaty abonamentu i dzierżawa aparatów telefonicznych dla osób korzystających z tej formy pomocy ponosi w całości Gmina Sztutowo.
5. GOPS w Stegnie udziela osobom niepełnosprawnym wsparcia w postaci finansowej, usług opiekuńczych, pracy socjalnej, porad psychologa, prawnika. Ośrodek świadczy usługi opiekuńcze, które wykonuje Spółdzielnia Socjalna „PARTNER” w Stegnie.
- Na terenie gminy Stegna działa system Telefonicznej Opieki Domowej PCO (Teleopieka). Zapewnia on szybki dostęp do pomocy medycznej dla osób z grupy podwyższonego ryzyka zamieszkałych na terenie gminy. Umożliwia on całodobowe wzywanie pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa, poprzez kontakt z Centrum Operacyjno – Alarmowym w ramach tzw. ”czerwonego przycisku alarmowego”, który w przypadku odebrania sygnału z identyfikacją podopiecznego na skutek wciśnięcia przez niego przycisku podejmuje stosowną interwencję (nawiązuje kontakt z podopiecznym, powiadamia wskazane osoby z listy kontaktu oraz w razie konieczności powiadamia odpowiednie służby ratunkowe).
- W celu przeciwdziałania wykluczeniu i marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej GOPS w roku 2019 udzielił pomocy społecznej dla 147 rodzin, w których gospodaruje 234 osób.

6.	<p>MOPS w Krynicy Morskiej realizował działania pomocowe dla rodzin z osobą niepełnosprawną, w tym z osobą chorą z zaburzeniem psychicznym. Miały miejsce odwiedziny środowiskowe lekarza domowego i pielęgniarki środowiskowej; porady lekarskie i pielęgniarskie; organizacja usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki z ośrodka pomocy społecznej w środowisku dla 29 osób, współfinansowanie pobytu mieszkańców Krynicy Morskiej w domu pomocy społecznej; kontynuowanie programu „Opieka 75+”; korzystanie ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych; udzielanie wsparcia finansowego przewidzianego ustawą o świadczeniach rodzinnych dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, udzielanie wsparcia rodzinom w ramach rządowego programu „Za życiem” oraz w ramach prac społecznie – użytecznych.</p> <p>MOPS w Krynicy Morskiej udzielał również pomocy finansowej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym osobom niepełnosprawnym poprzez zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe oraz specjalne zasiłki celowe a także realizował program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.</p> <p>W zakresie rozszerzenia ofert wsparcia dla osób starszych, w tym osób niepełnosprawnych miało miejsce: organizacja 3420 godzin usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki ośrodka pomocy społecznej w środowisku (28 rodzin); przekazywanie informacji o przysługujących uprawnieniach, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; diagnoza środowiska pod kątem osób samotnych, nie mających wsparcia ze strony rodziny.</p>
----	---

7.	<p>MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim świadczy m.in. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Pomoc taka przysługuje osobom samotnym, które ze względu na wiek, choroby, niepełnosprawność lub z innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Tą formą pomocy objętych zostało 99 osób.</p> <p>MGOPS realizuje również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym dla osób z autyzmem). Usługi specjalistyczne realizowane są na podstawie umowy zawartej pomiędzy Gminą Nowy Dwór Gdański a Gabinetem Terapii Integracji Sensorycznej „Nasze Dzieci” w Nowym Dworze Gdańskim, w wymiarze zgodnym ze wskazaniem specjalistów. W roku 2019 specjalistycznymi usługami opiekuńczymi zostało objętych 3 dzieci.</p> <p>W ramach umowy pomiędzy gminą Nowy Dwór Gdański i Polskim Centrum Opieki umożliwiono dostęp do systemu „Teleopieki” dla mieszkańców a w szczególności dla seniorów i osób przewlekle chorych na terenie gminy Nowy Dwór Gdański. W 2019 roku z tej formy wsparcia skorzystało 6 podopiecznych MGOPS.</p> <p>MGOPS brał udział w akcji „Koperta Życia”- projekt skierowany jest do osób przewlekle chorych, starszych, samotnych i polega na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach najważniejszych informacji o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki, kontaktach do najbliższych, danych osobowych. Pakiet z takimi informacjami powinien być przechowywany w lodówce, czyli miejscu, które jest prawie w każdym domu i zarazem jest łatwo dostępne.</p> <p>MGOPS realizował również program MRPiPS pn. „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2019, który jest realizowany w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Program ma na celu zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności w wieku do 75 lat, a także dla dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności ze wskazaniem. W 2019 r. wsparciem w ramach ww. programu zostało objętych 5 osób.</p>
8.	<p>Na terenie powiatu nowodworskiego znajdują się ośrodki rehabilitacyjne, które organizują dla osób niepełnosprawnych z różnymi dysfunkcjami 14 - dniowe turnusy rehabilitacyjne dofinansowane ze środków PFRON.</p>
9.	<p>W placówkach opieki zdrowotnej organizowane były różnego rodzaju badania specjalistyczne dla mieszkańców terenu powiatu nowodworskiego.</p>
10.	<p>W poradni ortopedycznej oraz innych placówkach opieki zdrowotnej na bieżąco wypisywane są wnioski dotyczące zaopatrzenia ortopedycznego oraz środków pomocniczych, typu: wózki inwalidzkie, chodziki, obuwie ortopedyczne, itp.</p>

Cel strategiczny 6

Rozpowszechnianie wiedzy o problematyce związanej z niepełnosprawnością oraz umożliwienie dostępu osobom niepełnosprawnym do informacji

Kierunki działań:

1. Inicjowanie tworzenia punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych;
2. Dostosowanie stron internetowych jednostek organizacyjnych powiatu i gmin do potrzeb osób niepełnosprawnych;
3. Opracowanie informatora, ulotek dla osób niepełnosprawnych na temat przysługujących im praw i uprawnień;
4. Poradnictwo z zakresu ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym;
5. Zaangażowanie lokalnej prasy, mediów do współpracy w zakresie poszerzenia informacji skierowanej na problematykę osób niepełnosprawnych;
6. Szkolenie kadr zajmujących się obsługą osób niepełnosprawnych.

L.p.	Działania
1.	Pracownicy PCPR w Nowym Dworze Gdańskim oraz OPS na bieżąco udzielali informacji osobom niepełnosprawnym na temat możliwości dofinansowania i dostępności do usług rehabilitacyjnych oraz na temat ulg i uprawnień, jakie im przysługują. Pracownicy powyższych instytucji pomagają także osobom i ich rodzinom w podjęciu działań w celu uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności czy też prawa do renty z organów emerytalno – rentowych. Informują również na temat przysługujących świadczeń w ramach ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Pomagają również w wypełnianiu stosownych dokumentów.
2.	Na tablicy ogłoszeń PCPR na bieżąco zamieszcza się informacje dotyczące osób niepełnosprawnych.
3.	Pracownicy PCPR wykonali ulotki dotyczące działalności jednostki oraz możliwości uzyskania różnych form pomocy przez osoby niepełnosprawne. Ulotki zostały rozesłane do instytucji oraz szkół na terenie powiatu nowodworskiego.
4.	PCPR współpracuje z lokalnymi mediami, gdzie przekazywane są materiały dotyczące programów oraz projektów realizowanych przez jednostkę, a także PFRON.

5.	PCPR na bieżąco aktualizuje stronę internetową (dostosowana do osób niepełnosprawnych), na której znajdują się m.in. wnioski do pobrania na dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym; likwidacji barier; sprzętu rehabilitacyjnego; przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych ze środków PFRON; wnioski do orzecznictwa celem uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności; karty parkingowej jak i również legitymacji dla osoby niepełnosprawnej. Na stronie znajdują się także procedury realizacji złożonych wniosków, informacje o programach ogłaszanych przez PFRON.
6.	PUP propaguje możliwość dokonania zapisów do rejestracji jak i samej rejestracji w urzędzie pracy przez Internet.
7.	MGOPS w Nowym Dworze Gdańskim dystrybuował na terenie gminy „Informator dla Seniora” – edycja 2019 (wyprodukowano 150 szt). Powyższy informator zawiera w swojej treści m.in., telefony alarmowe, wykaz poradni na terenie gminy, wykaz aptek, informacje na temat dostępnych form wsparcia dla seniorów i instytucji na terenie gminy, które zrzeszają wokół siebie seniorów oraz organizują dla nich czas wolny.
8.	W Urzędzie Miasta oraz Miejskiej Bibliotece Publicznej w Krynicy Morskiej, na bieżąco są umieszczane informacje dotyczące aktualnej oferty kulturalnej i sportowej w formie plakatów, ulotek, ogłoszeń na stronie internetowej.
9.	Strona Internetowa Urzędu Gminy w Sztutowie dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.
10.	Pracownicy PCPR brali udział w szkoleniach organizowanych przez PFRON.

5. Zakończenie

„Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” bez wątpienia dostosowana jest do zidentyfikowanych potrzeb społecznych naszego powiatu.

Analiza i monitoring niniejszego dokumentu były możliwe dzięki danym przekazanym przez podmioty uczestniczące w realizacji zadań strategicznych i działające na różnych szczeblach zarządzania.

Warto nadmienić, iż w okresie przygotowań do sporządzenia sprawozdania zaplanowano spotkanie podsumowujące dotychczasowe osiągnięcia z realizacji „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” oraz wynikających z niej programów, jednak ze względu na podjęcie działań związanych ze stanem zagrożenia epidemicznego w kraju spotkanie nie odbyło się. Nie udało się zatem przeprowadzić efektywnego dialogu opartego na wymianie doświadczeń, opinii i poglądów w niniejszej sprawie.

Raport ma generalnie charakter opisowy, a skala i stopień realizacji przyjętych celów wskazuje, iż rozszerzono i pogłębiono formy pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu nie tylko eliminacji i rozwiązywania problemów społecznych osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ale również uwzględniając programy pomocy społecznej skupiając się na działaniach profilaktycznych.

Wykorzystując dostępne formy pomocy w postaci poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii, warsztatów, wyspecjalizowanej pracy socjalnej partnerzy realizacji Strategii podejmowali inicjatywy mające na celu zapewnienie szerokorozumianego bezpieczeństwa społecznego mieszkańcom Powiatu. Wykorzystując doświadczenie, własny potencjał i zasoby finansowe pracowały między innymi nad zmniejszeniem skali zjawiska wykluczenia społecznego, wzmocnieniem rodzin oraz wyrównywaniem szans osób niepełnosprawnych i osób w podeszłym wieku. Działano wielokierunkowo: w obszarze edukacji, kultury, wypoczynku, ochrony zdrowia, zatrudnienia, zapewnienia potrzeb materialnych i mieszkaniowych. Podjęto działania w kierunku dynamicznego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego zapewniającego wzrost i poprawę jakości życia.

Dokument strategiczny przewiduje dziesięcioletni okres wprowadzania zmian społecznych w Powiecie Nowodworskim. W wyniku realizacji zaplanowanych przedsięwzięć spodziewamy się nadal między innymi:

1. Wzmocnienia pozycji rodziny w społeczności lokalnej;
2. Poprawy warunków rozwoju dzieci i młodzieży;
3. Podniesienia skuteczności w kształceniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
4. Poprawy skuteczności oddziaływań profilaktycznych i terapeutycznych wobec osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień, dotkniętych przemocą;
5. Wzrostu aktywności życiowej i zawodowej osób bezrobotnych, dzięki rozwojowi adekwatnych i zindywidualizowanych form pomocy i wsparcia;
6. Zwiększenia liczby miejsc pracy na lokalnym rynku pracy;
7. Poprawy jakości życia osób starszych, poprzez wspieranie ich aktywności życiowej, podnoszenie jakości usług opiekuńczych środowiskowych i stacjonarnych oraz rozwój inicjatyw pomocowych;
8. Poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, dzięki wspieraniu ich samodzielności życiowej i zawodowej oraz rozwój form opieki środowiskowej i instytucjonalnej;
9. Poprawy warunków organizacyjnych i bazy materialnej instytucji pomocowych;
10. Wzrostu jakości i profesjonalizmu świadczonych usług działających w obszarze integrującej polityki społecznej.

Dzięki raportowi można zauważyć sprawność działań wspólnotowych opartych na współpracy, zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności partnerskiej. W aspekcie dbałości o poczucie bezpieczeństwa na terenie powiatu podejmowano liczne działania profilaktyczno-edukacyjne w placówkach oświatowych, działania prewencyjne prowadzone

L.p.	Działania
1.	<p>PPP w Nowym Dworze Gdańskim w roku szkolnym 2018/2019 wykonała ogólnie 2 224 badania diagnostyczne (były to badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne oraz przesiewowe) oraz wykonała 134 diagnoz lekarskich do Zespołów Orzekających. Poradnia wydała 148 orzeczeń z różnym rodzajem dysfunkcji i niepełnosprawności (m.in.: niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym, autyzm, niepełnosprawność ruchowa - afazja ruchowa, niepełnosprawność sprzężona, wczesne wspomaganie, słabe słyszenie, słabe widzenie). W PPP dzieci objęte były terapią: logopedy, psychologa oraz pedagoga. Na terenie poradni odbyły się terapie oraz zajęcia dla dzieci i uczniów m.in.: zajęcia edukacyjno – rozwojowe, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne/terapia pedagogiczna, terapia psychologiczna, wspomaganie rozwoju małego dziecka (0-4 lat), wspomaganie rozwoju małego dziecka (5-6 lat), terapia logopedyczna, terapia jąkania (grupowa), terapia dzieci autystycznych i z zespołem Aspergera, zajęcia z uczniami zdolnymi a także rozmowy terapeutyczne – wspierające.</p> <p>PPP organizowała także spotkania dla rodziców dzieci objętych zajęciami: wspomagające rozwój, praca psychologiczna – indywidualna z rodzicami, edukacyjno – rozwojowe a także objętych terapią: autystyczną, pedagogiczną, jąkania, czy logopedyczną. W PPP znajduje się również Szkoła dla rodziców, ponadto prowadzone są również rozmowy terapeutyczne – wspierające lub psychoedukacyjne dla rodziców dzieci objętych terapią psychologiczną. Odbywają się również spotkania z rodzicami dzieci zdolnych objętych zajęciami w PPP. Terapią, spotkaniami oraz zajęciami na terenie poradni ogółem objętych zostało 506 osób (dzieci, młodzież, rodzice, nauczyciele i pedagodzy). W PPP organizowane były także zajęcia dla pedagogów, psychologów, logopedów szkolnych i przedszkolnych oraz nauczycieli pracujących z dziećmi z autyzmem – łącznie udział wzięło 41 osób. PPP prowadziła także zajęcia oraz warsztaty na terenie innych placówek oświaty m.in.: dla dzieci i młodzieży, w których udział wzięło 1517 osób - warsztaty edukacyjno – profilaktyczne („Dzień godności osób niepełnosprawnych”; „Zgodne współdziałanie w grupie”; „Jak radzić sobie ze stresem przed egzaminacyjnym”; „Niebezpieczna strona smutku”, „Jak radzić sobie ze złością”; „Odkrywanie własnych możliwości” i in.), warsztaty z orientacji zawodowej („Podejmuję życiowe decyzje”; „Matura i co dalej”; „Możliwości wyboru dalszej drogi życiowej”; „Orientacja zawodowa”), obserwacje, Programy („Przyjaciele Zippiego”; „Socjoterapia z programem ART.”; „Logopedia na wesoło”, „Zdolni z Pomorza” i in.). Ponadto, PPP organizowała wykłady, warsztaty a także prelekcje na różne tematy zarówno dla rodziców (296 osób) - (m.in. „Jak rozwiązać konflikty z dzieckiem”; „Wpływ postaw rodzicielskich na zachowanie i kształtowanie się osobowości dziecka”; „Gotowość dziecka do podjęcia nauki w szkole”, „Prawidłowy rozwój mowy”, „Trudny wiek dorastania” i in.) jak i nauczycieli oraz pedagogów (62 osoby) – (Światowy Dzień Osób Niepełnosprawnych, „Jak rozwiązać konflikty z dzieckiem”; „Gotowość dziecka do podjęcia nauki”; „Analiza opinii dzieci z deficytami rozwojowymi”; „Afazja – stadium przypadku”).</p>

2.	<p>Powiat Nowodworski przystąpił do programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem" (2017-2021). SOSW w Nowym Dworze Gdańskim na podstawie Uchwały Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim i porozumienia między Ministerstwem Edukacji Narodowej i Powiatem Nowodworskim został wyznaczony do realizacji zadań powyższego programu. W okresie od marca do grudnia 2019 r. w SOSW w Nowym Dworze Gdańskim zrealizowano 520 godzin zajęć z dziećmi z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (w tym konsultacje z rodzicami). W zajęciach brało udział od 10 do 14 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju lub stosowne zaświadczenie lekarskie, w wieku 2-6 lat. Zajęcia prowadziło 11 terapeutów. Głównym celem pracy z dziećmi było stymulowanie ich rozwoju i funkcjonowania we wszystkich sferach życiowych za pomocą metod aktywizujących, dbanie o wszechstronny rozwój na miarę możliwości, predyspozycji i potrzeb, kształtowanie sposobu komunikowania się z otoczeniem, nauka celowych zachowań. Zajęcia wpłynęły na rozwój dzieci, pozwoliły skazać rodzicom pracy z dzieckiem w domu. Kwota wykorzystanej dotacji 29.184,77 zł.</p>
----	---

przez policję, przedstawiono bogatą ofertę dostępu do alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i dorosłych.

Szeroko rozumiana poprawa warunków życia mieszkańców, wyrównywanie różnic społecznych, występujących w środowisku będzie możliwa jedynie przy konsekwentnym, systematycznym i nieprzerwanym zaangażowaniu wszystkich podmiotów pracujących na rzecz społeczności Powiatu Nowodworskiego.

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż założone zadania starają się być realizowane na bieżąco w zadowalającym stopniu. Wiele przedsięwzięć uzależnionych jest jednak od możliwości budżetowych Powiatu w danym roku oraz od pozyskanych środków rządowych i unijnych. Zmiany, które dokonują się na naszych oczach wymagają czasu, by na trwale zaistnieć w świadomości społeczeństwa jako poczynania wynikające z dbałości o mieszkańców regionu, społeczeństwa budowanego w poczuciu bezpieczeństwa wolnego od zagrożeń i problemów społecznie niepożądanych

Koordynatorem działań i prac związanych z opracowaniem i monitoringiem „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026” jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim. Jednak, za kształt i realizację powyższego dokumentu strategicznego odpowiadają wszystkie lokalne podmioty a także partnerzy uczestniczący z zaangażowaniem w rozwój życia mieszkańców Powiatu Nowodworskiego, którzy przedstawili charakterystykę działań podejmowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych.

Autorzy dokumentu składają podziękowania za współpracę przy realizacji „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”. Sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie otrzymanych od partnerów materiałów, które przetworzono, zmodyfikowano i wykorzystano na potrzeby niniejszego dokumentu.

Do przygotowania sprawozdania z realizacji Strategii przyczyniły się:

1. Fundacja „Wróć” w Jantarze;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krynicy Morskiej;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Dworze Gdańskim;
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostaszewie;
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stegnie;
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sztutowie;
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie;
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stegnie;
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztutowie;
10. Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim;
11. Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Żuławskiej w Nowym Dworze Gdańskim;
12. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy Morskiej;

13. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim;
14. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim;
15. Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim;
16. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim;
17. Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim;
18. Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim;
19. Stowarzyszenie Dla Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Marzęcinie;
20. Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych „Dar” w Jantarze;
21. Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej” w Nowym Dworze Gdańskim;
22. Urząd Miejski w Nowym Dworze Gdańskim;
23. Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim.

Dokument opracował i przygotował zespół pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim pod kierownictwem Dyrektora –Doroty Betkier.

Spis tabel

Tabela 1 Dane liczbowe dotyczące działalności ZI z terenu powiatu nowodworskiego w 2019 roku.....	9
Tabela 2 Punkty konsultacyjne na terenie powiatu nowodworskiego z podziałem na gminy .	15
Tabela 3 Dostępność pomocy psychologicznej dla mieszkańców terenu powiatu nowodworskiego	16
Tabela 4 Świetlice na terenie powiatu nowodworskiego z podziałem na gminy w 2019 roku	17
Tabela 5 Typy rodzin zastępczych	34
Tabela 6 Podział rodzin zastępczych według form rodzinnej pieczy zastępczej.....	38
Tabela 7 Sposoby promowania rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskiwania kandydatów do rodzin.....	39
Tabela 8 Sposoby podnoszenia kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych	41
Tabela 9 Formy wsparcia dzieci przebywających w pieczy zastępczej	43
Tabela 10 Formy wsparcia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.....	44

Spis rysunków

Rysunek 1 Stopa bezrobocia w Powiecie Nowodworskim na tle całego województwa pomorskiego.....	27
Rysunek 2 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Nowodworskim na tle całego województwa pomorskiego.....	27
Rysunek 3 Stopa bezrobocia w kraju i województwie w 2019 roku	28
Rysunek 4 Przyczyny wyłączenia osób z rejestru osób bezrobotnych w 2019 roku.....	29

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Warszawska 28 A

82-100 Nowy Dwór Gdański

tel. Fax (55) 246-81-75, tel. (55) 246-82-05 e-mail: sekretariat@pcprndg.pl

OPRP M.16/12
05.08.2020. dlw

Nowy Dwór Gdański, dnia 03 sierpnia 2020 r.

PCPR.6221.11.2020.

STAROSTWO POWIATOWE
w Nowym Dworze Gdańskim
WPK/11610- SEKRETARIAT

2020 -08- 0 4

L.dz. P700/11610

Podpis IT

**Zarząd Powiatu
w Nowym Dworze Gdańskim**

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim zgodnie z planem pracy Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim w załączeniu przedkłada sprawozdanie z realizacji w 2019 roku „Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2016-2026”.

SEK
WICESTAROSTA
mgr inż. Barbara Ogrodowska
04.08.2020.

Z poważaniem

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Nowym Dworze Gdańskim
Dorota Betkier
mgr Dorota Betkier

